

**ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)**

Філія «Корсунь-Шевченківське лісове господарство»
вул. Уколова,3, м. Корсунь-Шевченківський, Черкаська область,19402, тел. (04735)3-10-35
e-mail: korsun.office@gmail.com
Код ЄДРПОУ відокремленого підрозділу 45101740

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора

Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство»

ДП «Ліси України»

І.О. Милацький

2023 р.

Звіт

за результатами післяпроектного моніторингу впливу на довкілля

(2023 звітний рік)

планованої діяльності:

**«Використання лісових ресурсів у порядку проведення суцільних
санітарних рубок, Черкаський та Звенигородський райони, Черкаська
область»**

Філія «Корсунь-Шевченківське лісове господарство»

ДП «Ліси України»,

у відповідності до Висновку з оцінки впливу на довкілля

від 13 квітня 2023р. № 21/01-202212610173/1

м. Корсунь-Шевченківський – 2023

РЕФЕРАТ

Об'єкт дослідження: середовища існування, рідкісні та зникаючі види флори фауни, природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції, суцільні санітарні рубки ділянок планованої діяльності та прилеглих територій, об'єкти Смарагдової мережі, праліси та квазіпраліси Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

Предмет дослідження: сучасний стан та вплив планованої діяльності Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» на локалітети, середовища існування (біотопи), види та популяції, які є рідкісними та зникаючими, а також занесеними до Червоної книги України та інших міжнародних конвенцій, а також на об'єкти Смарагдової мережі, праліси та квазіпраліси Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

Мета роботи: виявити місця локалізації, оселення рідкісні і зникаючі види флори та фауни а також середовища існування та оцінити вплив планованої діяльності яка пов'язана із проведенням суцільних санітарних рубок у межах лісового фонду Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

Методи дослідження: науково-дослідні роботи включали поєднання камеральних та польових досліджень. Камеральні роботи включали: аналіз матеріалів лісовпорядкування, картографічних матеріалів; ГІС-баз даних ДАЛРУ; інших планово-картографічних матеріалів та наукових публікацій; електронних та інтернет-ресурсів, інформації, отриманої із міністерств та відомств. У звіті використано інформацію останнього базового лісовпорядкування, зокрема: Проект організації розвитку підприємства, плани лісонасаджень, таксаційні описи, матеріали поділянкових обстежень спеціалістами із лісозахисту загіблених та всихаючих насаджень.

Зміст

1. Характеристика планованої діяльності Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».....	4
2. Програма та методика досліджень.....	5
3. Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності.....	9
4. Оцінювання впливу планованої діяльності на види та оселища у межах об'єкту Смарагдової мережі «Kanivskyi Nature Reserve» (UA0000012).....	12
5. Характеристика об'єкту Смарагдової мережі «Kanivske Reservoir» (UA0000111) та вплив планованої діяльності на види та оселища.....	25
6. Різноманіття середовищ існування та видів у межах об'єкту Смарагдової мережі «Mukhailivskyi» (UA0000256) та вплив планованої діяльності	38
7. Ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів».....	47
8. Моніторинг стану ґрунтового покриву репрезентативних виділів після проведення планованої діяльності у ФІЛІЇ «КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ».....	49
Висновки та рекомендації.....	51
Додатки.....	55

1. Характеристика планованої діяльності Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

Планована діяльність підприємства Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України» пов'язана із проведенням суцільних санітарних рубок у межах Лиснянського, Канівського, Яснозірського, Кумейківського, Михайлівського, Степанецького, Софіївського, Стеблівського та Таганчанського лісництвах на території Черкаського та Звенигородського адміністративних районів.

Загальна площа лісового фонду станом на 2023-й рік становить 66916,7 га. Обсяги проведення суцільних санітарних рубок визначені комісією за участю ДСЛП «Київлісозахист» на основі проведених санітарно-лісопатологічних обстежень, відповідно до якого складено акт, де зазначено ділянки на яких плановано проведення рубок. Проведення суцільних санітарних рубок передбачено на площі 108,5 га. Зокрема, у розрізі лісництв: Лиснянське – 10,0 га; Канівське – 2,8 га; Яснозірське – 26,2 га; Кумейківське – 2,7 га; Михайлівське – 15,5 га; Степанецьке – 30,1 га; Софіївське – 10,8 га; Стеблівське – 7,6 га; Таганчанське – 2,8 га.

Висновки до розділу.

Загальна площа лісового фонду станом на 2023-й рік становить 66916,7 га. Обсяги проведення суцільних санітарних рубок визначені комісією за участю ДСЛП «Київлісозахист» на основі проведених санітарно-лісопатологічних обстежень, відповідно до якого складено акт, де зазначено ділянки на яких плановано проведення рубок. Проведення суцільних санітарних рубок передбачено на площі 108,5 га. Зокрема, у розрізі лісництв: Лиснянське – 10,0 га; Канівське – 2,8 га; Яснозірське – 26,2 га; Кумейківське – 2,7 га; Михайлівське – 15,5 га; Степанецьке – 30,1 га; Софіївське – 10,8 га; Стеблівське – 7,6 га; Таганчанське – 2,8 га.

2. Програма та методика досліджень

Дослідження ділянок планованої діяльності проводили впродовж періоду 2023-го року. Комплексні дослідження включали попередні обстеження інженерно-технічними працівниками підприємства та представниками лісозахисту. У першу чергу проведено обстеження ділянок де заплановано проведення суцільних санітарних рубок та прилеглі території. Спеціалістами лісозахисту виконано поділянкове обстеження, на основі якого підготовлено відповідні акти. Для кожного дерева встановлено категорію стану та причину пошкодження чи повного всихання дерева. На кожному дереві проставлено відповідну нумерацію.

За результатами проведених польових досліджень комісією виявлено, що обстежені насадження втратили біологічну стійкість, внаслідок комплексу несприятливих еколого-кліматичних факторів останніх років (природний відпад, посухи, фітопатогенні утворення, екстремальні короткотривалі метеоумови), що склали умови для масового враження їх стовбуровими шкідниками. Встановлено, що найбільш розповсюдженими в даних насадженнях були наступні шкідники: великий та малий соснові лубоїди, шестизубчатий короїд, велика та синя соснові златки. Активне живлення шкідників на ослаблених деревах призвело до масового всихання сосни на значних площах.

Програмою досліджень було передбачено: аналіз списків рослин та тварин, які є рідкісними і які підлягають охороні та збереженню відповідно до списку Червоної книги України та видів із додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції №6 (1998) даної Конвенції, з інших міжнародних договорів, ратифікованих Україною; аналіз матеріалів лісовпорядкування; ідентифікацію рідкісних та зникаючих видів рослин та тварин, які включені до вище зазначених списків у польових умовах; характеристику природних біотопів, які підлягають збереженню, або можуть

бути віднесених до таких згідно типів оселищ з додатку 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції.

Польові та камеральні дослідження проведені у 2023 році під час яких обстежено ділянки лісового фонду де буде здійснюватися планована діяльність. У зв'язку із військими діями, обстеження проведені на обмежених площах по заздалегідь прокладених маршрутах. Польові дослідження включали обстеження насаджень за маршрутами, які передбачали охоплення до 40% ділянок, планованої діяльності у межах зазначених лісництв та суцільне обстеження ділянок комісією за участі спеціалістів лісозахисту.

Ділянки часткового також обстежені по контуру. З метою оцінювання суміжних площ лісового фонду, які примикають, а також було прокладено маршрутні ходи через ділянки планованої діяльності. Оцінювання наявних рідкісних та зникаючих видів рослин здійснено шляхом візуалізації із використанням відповідного списку рослин та визначників. Застосовували також мобільні пристрої ідентифікації видів із відповідними програмним забезпеченням (програма Seek).

З метою деталізації складу та структури фітоценозів закладені пробні площі (для вивчення деревостану (за ярусами) та чагарникового ярусу) а також площадки для оцінювання живого надґрунтового покриву (трав'янистого ярусу та дрібних чагарничків) та підросту основних деревних порід. Проективне вкриття у розрізі трав'янистих рослин визначали у відповідності до частки кожного виду із градацією 5%. Облік підросту деревних порід проводили на закладених площадках вздовж маршрутних ходів із визначенням виду, орієнтовного віку, висоти та кількості екземплярів.

Дослідження основних, зникаючих та рідкісних видів фауни здійснювали за попереднім аналізом матеріалів лісовпорядкування, матеріалів комплексного обстеження загиблих, пошкоджених та всихаючих насаджень Комісією у складі спеціалістів лісозахисту. Ідентифікацію плазунів та комах й інших представників фауни проводили візуально; птахів – візуально, за

наявністю місць гніздування, слідів життєдіяльності та за співом; ссавців – візуально та за слідами життєдіяльності.

Додаткова інформація отримана від працівників лісового господарства, громадськості, місцевих жителів. Додатково також проведено анкетування на основі якого виявлена додаткова інформація щодо локалізації рідкісних та зникаючих видів у межах господарства.

Відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. З цих позицій, інформація про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, або про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи утилітарних цілей, є конфіденційною. До зазначеної інформації застосовується частина 8 статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та частини 9 і 18 «Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026).

3. Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності

У результаті проведених досліджень, а також завдяки проведених попередніх інвентаризацій лісового фонду під час здійснення базового лісовпорядкування у межах лісового фонду виявлено рідкісні та зникаючі види флори та фауни. Перелік ідентифікованих видів фауни та флори наведений у таблиці 1.

Таблиця 1

Локалізація рідкісних та зникаючих видів флори та фауни, віднесених до Червоної книги України, видів із додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції)

Квартал, виділ	Назва виду чи рослинного угруповання	Підстава для виявлення та охорони (Червона книга тощо)	Об'єкт, що охороняється (популяція, місце гніздування, нора тощо)	Запропоновано виділення або виділено ОЗЛД	Охоронна захисна зона
Михайлівське лісництво					
	Бобер річковий (<i>Castor fiber</i>)	БК	Місця мешкання	+	-
	Орлан білохвіст (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	ЧКУ	гніздування	+	Гніздо та територія навколо нього радіусом 500 м
	Вовче лико запашне (<i>Daphne sneorum L.</i>)	ЧКУ	Локалізації груп рослин	+	Територія навколо поодиноких чагарників шириною 50 м, а при наявності груп рослин – цілий виділ
Виграївське лісництво					
	Лось звичайний (<i>Alces alces</i>)	ЧКУ	Місця постійного	+	-

Квартал, виділ	Назва виду чи рослинного угруповання	Підстава для виявлення та охорони (Червона книга тощо)	Об'єкт, що охороняється (популяція, місце гніздування, нора тощо)	Запропоновано виділення або виділено ОЗЛД	Охоронна захисна зона
			перебування та годівлі		
	Лось звичайний (<i>Alces alces</i>)	ЧКУ	Місця постійного перебування та годівлі	+	-
	Лось звичайний (<i>Alces alces</i>)	ЧКУ	Місця постійного перебування та годівлі	+	-
Квітчанське лісництво					
	Підсніжник білосніжний (<i>Galanthus nivalis L</i>)	ЧКУ	Ділянка суцільного зростання підсніжника	+	Місцезростання популяцій та територія навколо них шириною 50 м
Корсунське лісництво					
	Гніздівка звичайна (<i>Neottia nidus-avis L</i>)	ЧКУ	Локалізація невеликих груп рослин	+	Місцезростання популяцій та територія навколо них шириною 50 м
	Лілія лісова (<i>Lilium martagon L</i>)	ЧКУ	Локалізація груп рослин	+	Місцезростання популяцій та територія навколо них шириною 50 м
	Підсніжник білосніжний (<i>Galanthus nivalis L</i>)	ЧКУ	Місця суцільного покриву	+	Місцезростання популяцій та територія навколо них шириною 50 м
Бучацьке лісництво					
	Лілія лісова (<i>Lilium martagon L</i>)	ЧКУ	Локалізація груп рослин	+	Місцезростання популяцій та територія навколо них шириною 50 м
	Підсніжник білосніжний (<i>Galanthus nivalis L</i>)	ЧКУ	Місця суцільного покриву	+	Місцезростання популяцій та територія навколо них шириною 50 м

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

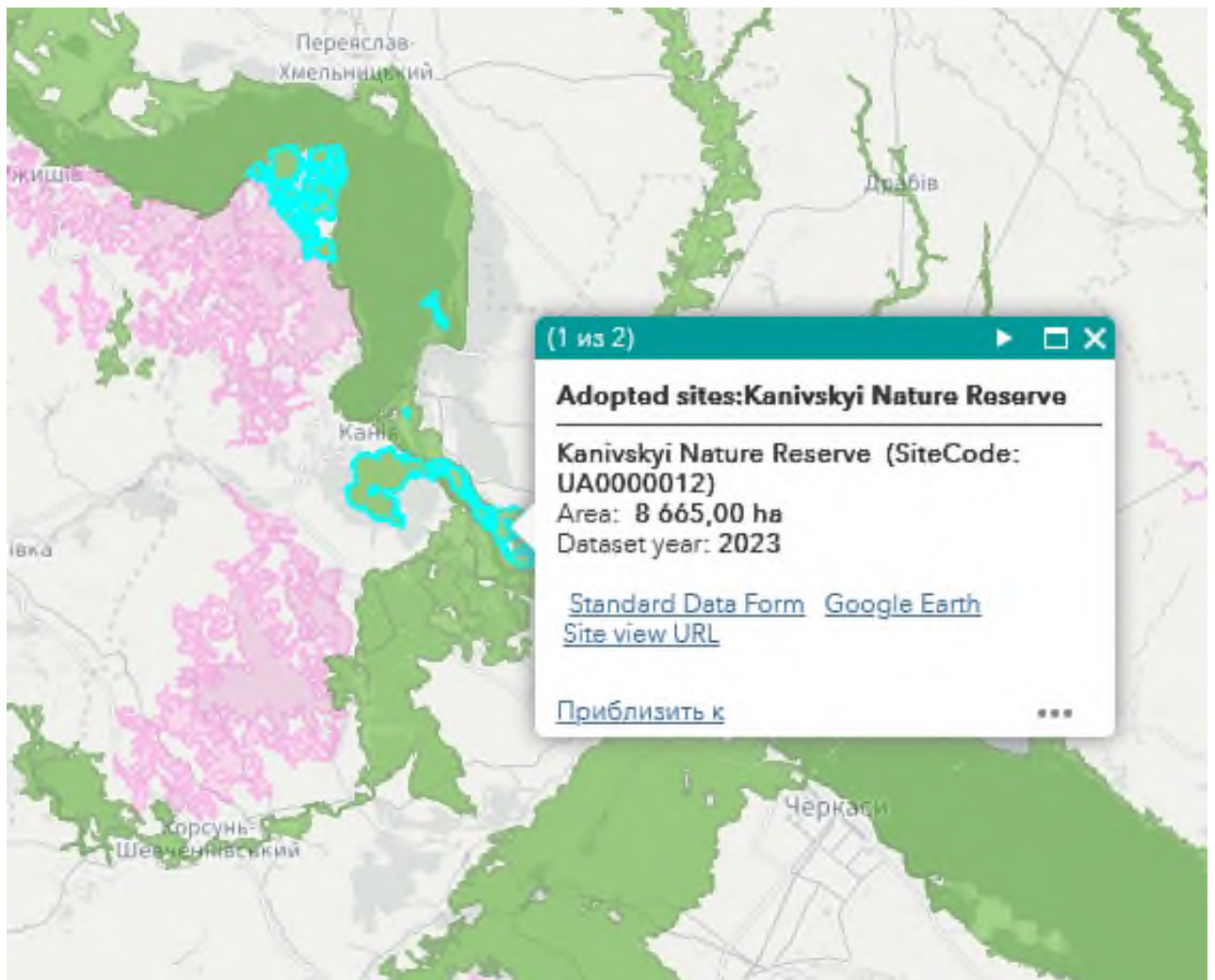
Ідентифіковано рідкісні наступні види флори: гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis* L) (Корсунське лісництво), лілія лісова (*Lilium martagon* L) (Корсунське лісництво, Бкчацьке лісництво), підсніжник білосніжний (*Galanthus nivalis* L) (Квітчанське лісництво, Корсунське лісництво, Бучацьке лісництво), вовче лико запашне (*Daphne sneorum* L.) (Михайлівське лісництво). Виявлено бобра річкового (*Castor fiber*) (Михайлівське лісництво), лося звичайного (*Alces alces*) (Виграївське лісництво), орлана білохвоста (*Haliaeetus albicilla*) (Михайлівське лісництво).

Висновки до розділу.

У результаті проведених досліджень, а також завдяки проведених попередніх інвентаризацій лісового фонду під час здійснення базового лісовпорядкування у межах лісового фонду виявлено рідкісні та зникаючі види флори та фауни. Зокрема, стосовно фауни ідентифіковано: 2 види ссавців у межах Михайлівського та Виграївського лісництв та один вид птахів - у межах Михайлівського лісництва. Виявлено чотири види вищих судинних трав'янистих рослин, які є рідкісними та зникаючими. Ідентифіковані види флори та фауни знаходилися поза межами ділянок планованої діяльності та охоронних зон і не зазнали негативного впливу.

4. Оцінювання впливу планованої діяльності на види та оселища у межах об'єкту Смарагдової мережі «Kanivskyi Nature Reserve» (UA0000012)

У межах лісового фонду локалізовано об'єкт Смарагдової мережі «Kanivskyi Nature Reserve» (UA0000012). Розташування об'єкту відображено на рис. 1.

Рис. 1 Локалізація об'єкту Смарагдової мережі «Kanivskyi Nature Reserve» (UA0000012) у межах лісового фонду Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Таблиця 2

Перелік типів середовищ існування у межах об'єкту Смарагдової мережі «Kanivskyi Nature Reserve» (UA0000012), який локалізований у межах лісового фонду Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ п/п	Тип середовищ існування		Тип середовищ існування	
	Шифр	Назва	Шифр	Назва
1	C1	Поверхневі непроточні води	C1.225	Вільноплаваючі килимки <i>Salvinia natans</i>
			C1.3411	Угруповання водяних жовтеців на мілководдя
2	C2	Поверхневі текучі води	C2.33	Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків
3	C3	Літоральна зона континентальних поверхневих	C3.4	Маловидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності
			C3.51	Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)
4	E1	Сухі трав'яні угруповання	E1.9	Незімкнені не сердземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах
5	E2	Рівнинні та низькогірні сінокосні луки	E2.2	Рівнинні та низькогірні сінокосні луки
6	E3	Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання	E3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки
7	E5	Узлісся та вирубки і високотравні угруповання	E5.4	Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки
8	F4	Температні чагарничкові пустища	F9.1	Прирічкові чагарники
9	G1	Широколистяні листопадні ліси	G1.11	Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси
			G1.3	Середземноморські прирічкові ліси
			G1.7	Термофільні листопадні ліси
			G1.8	Ацидофільні ліси з домінуванням <i>Quercus</i>
			G1.A1	Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних
10	G3	Хвойні ліси	G3.4232	Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>
11	X	Комплекси оселищ	X35	Континентальні піщані дюни

Відповідно до інформації, наведеної у таблиці, ідентифковано 11 основних типів середовищ існування, зокрема: С1 - Поверхневі непроточні води (С1.225 - Вільноплаваючі килимки *Salvinia natans*; С1.3411 - Угрупування водяних жовтеців на мілководдя), С2 - Поверхневі текучі води (С2.33 - Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків), С3 - Літоральна зона континентальних поверхневих (С3.4 Маловидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності; С3.51 Євро-східські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)), Е1 Сухі трав'яні угруповання (Е1.9 Незімкнені не середземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах), Е2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки (Е2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки), Е3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання (Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки), Е5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання (Е5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки), F4 Температні чагарничкові пустища (F9.1 Прирічкові чагарники) G1 - Широколистяні листопадні ліси (G1.11 - Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси, G1.3 - Середземноморські прирічкові ліси, G1.7 - Термофільні листопадні ліси, G1.8 - Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G1.A1 - Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних), G3 - Хвойні ліси (G3.4232 - Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*), X - Комплекси оселищ (X35 - Континентальні піщані дюни).

Характеристика середовищ існування об'єкту Смарагдової мережі «Канівський природний заповідник» («Kanivskiy Nature Reserve», UA0000012) (згідно «Національний каталог біотопів України», 2018) наведена у таблиці 3

Таблиця 3

**Характеристика середовищ існування об'єкту Смарагдової мережі
«Канівський природний заповідник» («Kanivskyi Nature Reserve»,
UA0000012) (згідно «Національний каталог біотопів України», 2018)**

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
C1 Поверхневі непроточні води		
C.1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми		
C1.225 Вільноплаваючі килимки <i>Salvinia natans</i>	Вільноплаваючі угруповання Центральної та Східної Європи з домінуванням вільноплаваючої папороті <i>Salvinia natans</i> , яка часто утворює густі та широкі килимки.	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу Magnopotamion (Potamogetonion) або Hydrocharition (<i>Stratiation</i>).
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми		
C1.3411 Угруповання водяних жовтеців на мілководдях	Угруповання з домінуванням водяних жовтеців (види роду <i>Batrachium</i>) як із зануреними, так і з плаваючими лисками, характерні переважно для мілководь Палеарктичних водойм із коливанням рівня води та чутливі до випадкового пересихання	-
C2 Поверхневі текучі води		
C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків	Занурені і плаваючі угруповання водних рослин (еугдрофітів) Палеарктичних повільно текучих водотоків, помірно багатих на поживні речовини.	Частина 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю <i>Ranunculion fluitantis</i> (<i>Batrachion fluitantis</i>) та <i>Callitricho-Batrachion</i> (<i>Batrachion fluitantis</i>).
C3 Літоральна зона континентальних поверхневих		
C3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)	Низькорослі оліго-мезотрофні однорічні угруповання нещодавно оголеного мулу та піску неморального, борео-неморального та бореального регіонів. Часто зустрічаються наземні форми земноводних видів та однорічників. Впродовж вегетаційного циклу можуть виникнути динамічні оселища та різні аспекти. Якщо субстрат є достатньо вологим, а також на просунутих стадіях сукцесії, рясним є моховий ярус.	3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю <i>Littorelletea uniflorae</i> та/або <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>
E1 Сухі трав'яні угруповання		

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
Е1.9 Незімкнені не середземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	Незімкнені трав'яні угруповання, часто з терофітами, неморальної, бореонеморальної та субсередземноморської зон, що розвиваються на сирих безвапнякових ґрунтах, особливо на континентальних дюнах та стабільних пісках.	2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з <i>Corynephorus</i> та <i>Agrostis</i> . 2340 Паннонські континентальні дюни.
Е2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки		
Е2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки	Мезотрофні сінокосні луки Європи на низьких висотах, удобрювані та добре дреновані. Вони найбільш характерні для неморальної та бореонеморальної зон Європи, але простягаються до Центральних Кордильєрів, Апенін та супрасередземноморської зони Балканського півострова та Греції.	6510 Низинні сінокосні луки (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
Е3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання		
Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	Вологі евтрофні та мезотрофні трав'яні угруповання та заплавні луки бореальної та неморальної зон з домінуванням злаків, комишів або <i>Scirpus sylvaticus</i>	Підтип Е3.43 = 6440 Заплавні луки річкових долин <i>Cnidion dubii</i> (<i>Deschampsion cespitosae</i>)
Е5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання		
Е5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки	Високотравна та папоротева рослинність неморальної та бореальної зон, у тому числі, угруповання високих трав на височинах та у горах нижче монтанного поясу. Високі трави часто домінують вздовж водотоків, на вологих луках та у затінку на узліссях.	6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів
Ф4 Температні чагарничкові пустища		
Ф9.1 Прирічкові чагарники	Чагарникові зарості широколистяних верб, наприклад, <i>Salix pentandra</i> , біля річок. Також зарості <i>Alnus spp.</i> та вузьколистих верб, наприклад, <i>Salix elaeagnos</i> , якщо вони менше 5 метрів заввишки. Прирічкові чагарники <i>Hippophae rhamnoides</i> та <i>Myricaria germanica</i> . За виключенням берегів річок, де домінують більш високі	3230 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Myricaria germanica</i> 3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Salix elaeagnos</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
	вузьколисті верби <i>Salix alba</i> , <i>Salix purpurea</i> , <i>Salix viminalis</i> , які розглядаються як лісові оселища (G1.1).	
G1 Широколистяні листопадні ліси		
G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням <i>Alnus</i> , <i>Betula</i> , <i>Populus</i> чи <i>Salix</i>		
G1.11 Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси	Чагарникові та деревні формації із домінуванням верб (<i>Salix spp</i>), що межують із водотоками та зазнають періодичного затоплення, розвиваються на нещодавно відкладеному алювії. Вербові зарості особливо характерні для річок, які беруть початок у великих горських масивах. Чагарникові вербові формації також є елементом прирічкових сукцесій на рівнинах та височинах у всіх основних біомах, часто утворюючи смугу, що прилягає до водотоку. Більш високі деревні вербові формації часто формують наступний пояс у напрямку до берега у прирічковій сукцесії на рівнинах західного неморального, східного неморального та тепло-помірного гумідних лісових регіонів, та велику частину менш різноманітних прирічкових систем степової, середземноморської та холодно-пустельної зон. Можуть страждати від чужорідних інвазивних видів, таких як <i>Solidago canadensis</i> , <i>Aster novi-belgii</i> , <i>Aster novae-angliae</i> та <i>Impatiens glandulifera</i>	3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Salix elaeagnos</i> . 91E0 Заплавні ліси з <i>Alnus glutinosa</i> та <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>). 92A0 Галерейні ліси з <i>Salix alba</i> та <i>Populus alba</i> .
G1.3 Середземноморські прирічкові ліси	Аллювальні та галерейні ліси середземноморського регіону. Може домінувати один вид, кілька видів або суміш з багатьох видів, у тому числі <i>Fraxinus</i> , <i>Liquidambar</i> , <i>Platanus</i> , <i>Populus</i> , <i>Salix</i> , <i>Ulmus</i> . Не включає середземноморські ліси з <i>Salix</i> (G1.1) та чагарникову прирічкову рослинність (F9.3).	92A0 Галерейні ліси з <i>Salix alba</i> та <i>Populus alba</i> .

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
G1.7 Термофільні листопадні ліси	Термофільні листопадні ліси	91B0 Термофільні ліси з <i>Fraxinus angustifolia</i> . 91H0 Паннонські ліси із <i>Quercus pubescens</i> . 91I0 Євро-сибірські степові діброви. 91M0 Паннонсько-балканські ліси з австрійського та скельного дубів
G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням <i>Quercus</i>	Ліси <i>Quercus robur</i> чи <i>Quercus petraea</i> на кислих ґрунтах	G1.81 та G1.84 = 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з <i>Quercus robur</i> на піщаних рівнинах.
G1.A1 Дубово-ясеневі-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ділянках	Атлантичні, середньоевропейські та східноєвропейські ліси з домінуванням <i>Quercus robur</i> або <i>Quercus petraea</i> , на евтрофних або мезотрофних ґрунтах, із зазвичай рясним і багатовидовим трав'яним та чагарниковим ярусами. Часто присутній <i>Carpinus betulus</i> . Вони утворюються за умови надто сухого клімату або на ґрунтах, надто вологих або надто сухих для бука або внаслідок лісового менеджменту, сприятливого для дуба.	G1.A161 = 9170 Дубово-грабові ліси <i>Galio-Carpinetum</i> . G1.A1B, G1.A166, G1.A167 = 91G0 Паннонські ліси з <i>Quercus petraea</i> і <i>Carpinus betulus</i> .
G3 Хвойні ліси		
G3.4232 Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>	Ксерофільні ліси <i>Pinus sylvestris</i> лісостепового поясу Сарматського регіону Західної Євразії, і територій з екстремальними мікрокліматичними умовами північного сходу Центральної Європи та Східної Європи, що простягаються з північного сходу та сходу Бранденбурга та Макленбурга-Передньої Померанії, північного центру та сходу Польщу на захід, через Поділля та південне плато Росії до Башкирії.	91U0 Сарматські степові соснові ліси (<i>Cytiso-Pinetalia</i>).
X Комплекси оселищ		
X35 Континентальні піщані дюни	Піщані масиви оолового походження, що мають структурований рель'єф, відокремлені від узбережжя і його	2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з <i>Corynephorus</i> та <i>Agrostis</i> 2340

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
	<p>дюн межею з недюнных оселищ, що розвиваються в межах бореальної, неморальної, степової, помірно-теплої вологої, середземноморської або напівпустельної степової зон. Рослинність являє собою мозаїку з трав'яних угруповань, пустищ та відкритих ділянок, які чітко відрізняються від угруповань прибережних піщаних дюн. Піски пустелі не включені. (Тип оселища поки що не включений до класифікації оселищ EUNIS).</p>	<p>Паннонські континентальні дюни</p>

Планована діяльність може вплинути на типи середовищ існування: G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, які характерні домінуванням лісів *Quercus robur* на кислих ґрунтах (Додаток I Оселищної директиви ЄС - G1.81 та G1.84 = 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з *Quercus robur* на піщаних рівнинах); G1.A1 Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ділянках (середньоєвропейські та східноєвропейські ліси з домінуванням *Quercus robur* на евтрофних або мезотрофних ґрунтах, із зазвичай рясним і багатовидовим трав'яним та чагарниковим ярусами. Часто присутній *Carpinus betulus*. Вони утворюються за умови надто сухого клімату або на ґрунтах, надто вологих або надто сухих для бука або внаслідок лісового менеджменту, сприятливого для дуба) (Додаток I Оселищної директиви ЄС - G1.A161 = 9170 Дубово-грабові ліси *Galio-Carpinetum*); G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris* (Ксерофільні ліси *Pinus sylvestris* лісостепового поясу Сарматського регіону Західної Євразії, і територій з екстремальними мікрокліматичними умовами північного сходу Центральної Європи та Східної Європи) (Додаток I Оселищної директиви ЄС - 91U0 Сарматські степові соснові ліси (*Cytiso-Pinetalia*)).

Характеристика рослинних угруповань та видів у розрізі типів середовищ існування та рослинних угруповань і видів об'єкту Смарагдової

мережі «Канівський природний заповідник» («Kanivskyi Nature Reserve», UA0000012) наведена у таблиці 4.

Таблиця 4

**Характеристика рослинних угруповань та видів у розрізі типів
середовищ існування та рослинних угруповань і видів об'єкту
Смарагдової мережі «Канівський природний заповідник» («Kanivskyi
Nature Reserve», UA0000012) (згідно «Національний каталог біотопів
України», 2018)**

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
C1 Поверхневі непроточні води		
C.1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми		
C1.225 Вільноплаваючі килимки <i>Salvinia natans</i>	<i>Stratiotion: Spirodelo- Salvinietum natantis</i>	<i>Salvinia natans</i>
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми		
C1.3411 Угруповання водяних жовтеців на мілководдях	<i>Ranunculion aquatilis, Nymphaeion albae частково, Batrachion fluitantis частково</i>	<i>Batrachium aquatile, Batrachium rionii</i>
C2 Поверхневі текучі води		
C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків	<i>Batrachion fluitantis, Nymphaeion albae, Potamogetonion</i>	<i>Siella erecta, Mentha aquatica f. submersa, Potamogeton perfoliatus, Potamogeton natans, Groenlandia densa, Batrachium trichophyllum, Batrachium fluitans, Batrachium aquatile, Callitriche stagnalis, Nymphaea alba, Myriophyllum spicatum</i>
C3 Літоральна зона континентальних поверхневих		
C3.51 Євро- сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)	<i>Elatino macropodae- Damasonion alismatis, Eleocharition soloniensis, Nanocyperion, Radiolion linoidis, Verbenion supinae</i>	C3.511: <i>Eleocharis ovata, Eleocharis carniolica, Carex bohemica, Lindernia procumbens, Scirpus supinus, Limosella aquatica, Cyperus fuscus, Peplis portula, Juncus tenageia, Elatine hydropiper</i> C3.512: <i>Samolus valerandi, Centaurium littorale, Centaurium ery-thraea, Centaurium pulchellum, Gentia-nella amarel-la, Blackstonia perfoli-ata, Juncus bufonius</i>
E1 Сухі трав'яні угруповання		
E1.9 Незімкнені не сердземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні	<i>Armerion elongatae, Corynephorion canescentis, Hyperico perforati-Scleranthion</i>	<i>E1.91: Aira caryophyllea, Vulpia bromoides, Vulpia myuros, Filago arvensis, Filago minima, Filago vulgaris, Spergula morisonii, Myosotis discolor, Myosotis micrantha,</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	<i>perennis, Koelerion glaucae, Sedo albi-Veronicion dillenii, Sileno conicae-Cerastion semidecandri</i>	<i>Ornithopus perpusillus, Trifolium striatum, Trifolium arvense, Trifolium dubium, Trifolium campestre</i> E1.92: <i>Agrostis capillaris, Agrostis vinealis, Poa angustifolia, Anthoxanthum odoratum, Corynephorus canescens, Calamagrostis epigejos</i> E1.93: <i>Corynephorus canescens</i> , деколи <i>Leymus arenarius</i> E1.94: <i>Corynephorus canescens, Spargula morisonii, Teesdalia nudicaulis</i> та килимки кущистих лишайників (<i>Cladonia, Cetraria</i>) E1.99: <i>Corynephorus canescens, Koeleria glauca, Thymus serpyllum</i> та мох <i>Ceratodon purpureus</i>
E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокоші луки		
E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокоші луки	<i>Arrhenatherion elatioris, Calthion palustris, Cynosurion cristati, Deschampsion cespitosae, Molinion caeruleae.</i>	<i>Arrhenatherum elatius, Alchemilla xanthochlora, Alopecurus pratensis, Anthriscus sylvestris, Bromopsis erecta, Campanula patula, Crepis biennis, Dactylis glomerata, Daucus carota, Equisetum arvense, Festuca rubra, Galium album, Geranium pratense, Heracleum sphondylium, Knautia arvensis, Leucanthemum vulgare, Medicago sativa, Pastinaca sativa, Picris hieracioides, Pimpinella major, Sanguisorba officinalis, Trifolium dubium, Trisetum flavescens.</i>
E3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання		
E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	<i>Calthion palustris, Deschampsion cespitosae, Molinion caeruleae, Arrhenatherion elatioris, Filipendulion ulmariae</i>	E3.42: <i>Juncus acutiflorus</i> . E3.43: <i>Deschampsia cespitosa; Cnidium dubium, Viola persicifolia, Allium angulosum, Iris sibirica, Oenanthe silaifolia, Gratiola officinalis, Juncus atratus, Leucojum aestivum, Lythrum virgatum</i> . E3.44: <i>Juncus effusus, Juncus conglomeratus, Juncus inflexus, Juncus compressus, Juncus tenuis, Carex hirta, Festuca arundinacea, Alopecurus geniculatus, Rumex crispus, Mentha longifolia, Mentha pulegium, Potentilla anserina, Potentilla reptans, Ranunculus repens</i> . E3.46: <i>Cirsium canum, Alopecurus pratensis, Festuca pratensis, Deschampsia cespitosa, Polygonum bistorta, Angelica sylvestris, Scirpus sylvaticus, Caltha palustris, Valeriana simplicifolia, Ligularia bucovinensis, Telekia speciosa</i>
E5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання		
E5.4 Мокрі або вологі високотравні та	<i>Aegopodion podagrariae, Archangelicion</i>	E5.41: <i>Filipendula ulmaria, Aegopodium podagraria, Chaerophyllum hirsutum, Urtica dioica, Mentha longifolia, Angelica sylvestris,</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
папоротеві узлісся і луки	<i>litoralis, Arunco-Petasition albae, Deschampsion cespitosae, Filipendulo-Petasition, Impatienti noli-tangere-Stachyion sylvaticae, Petasition officinalis, Senecionion fluviatilis</i>	<i>Caltha palustris, Crepis paludosa, Epilobium hirsutum, Geranium palustre E5.42: Filipendula ulmaria</i> домінант, <i>Crepis paludosa, Iris sibirica, Lythrum salicaria, Geranium palustre E5.43: Galium aparine, Glechoma hederacea, Geum urbanum, Aegopodium podagraria, Melandrium dioicum, Carduus crispus, Chaerophyllum hirsutum, Lamium album, Alliaria petiolata, Lapsana communis, Geranium robertianum, Viola odorata</i>
F4 Температні чагарничкові пустища		
F9.1 Прирічкові чагарники	<i>Epilobion fleischeri, Salicion albae, Salicion triandrae, Salicion eleagnodaphnoidis, Salicetalia purpureae</i>	<i>Salix pentandra, Salix elaeagnos, Frangula alnus, Hippophaë rhamnoides, Myricaria germanica</i>
G1 Широколистяні листопадні ліси		
G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням <i>Alnus, Betula, Populus</i> чи <i>Salix</i>		
G1.11 Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси	<i>Epilobion fleischeri, Salicion albae, Salicion triandrae, Salicion eleagnodaphnoidis, Salicetalia purpureae</i>	<i>Salix pentandra, Salix elaeagnos, Frangula alnus, Hippophaë rhamnoides, Myricaria germanica</i>
G1.3 Середземноморські прирічкові ліси	Для України потребують уточнення	<i>Fraxinus, Populus, Salix, Ulmus. Не включає середземно-морські ліси з <i>Salix</i> (G1.1)</i>
G1.7 Термофільні листопадні ліси	<i>Aceri tatarici-Quercion, Agrostio-Quercion petraeae, Jasmino-Juniperion excelsae, Quercion pubescenti-petraeae.</i>	<i>G1.7C2: Carpinus orientalis, Fraxinus ornus, Cotinus coggygria, Piptatherum holciforme, Paeonia peregrina, Cornus mas, Quercus pubescens. G1.7C4: Tilia tomentosa, Tilia platyphyllos, Fraxinus excelsior, Brachypodium pinnatum, Galium album, Crucjata glabra, Digitalis grandiflora, Erysimum odoratum, Sisymbrium strictissimum, Aconitum anthora, Carduus collinus, Waldsteinia geoides, Melica altissima, Carex brevicollis. G1.7C6: Fraxinus angustifolia, Fraxinus ornus, Swida sanguinea, Tilia platyphyllos, Tilia tomentosa, Ulmus minor, Carpinus orientalis. G1.7C7: Juniperus communis, Ligustrum vulgare, Rhamnus cathartica, Crataegus monogyna, Prunus spinosa, Cerasus mahaleb, Rubus caesius, Euonymus verrucosa, Berberis vulgaris. G1.7C8: Tilia spp., Fraxinus spp.,</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
		<i>Quercus spp.</i> , <i>Carpinus spp.</i> , <i>Acer spp.</i> , <i>Sorbus spp.</i> , <i>Populus spp.</i>
G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням <i>Quercus</i>	<i>Agrostio-Quercion petraeae</i> , <i>Quercion petraeae</i>	<i>Quercus robur</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Avenella flexuosa</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Pteridium aquilinum</i> , <i>Holcus mollis</i> , <i>Maianthemum bifolium</i> , <i>Convallaria majalis</i> , <i>Hieracium sabaudum</i> , <i>Luzula pilosa</i> , моху <i>Polytrichum formosum</i> , <i>Leucobryum glaucum</i> .
G1.A1 Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних	<i>Carpinion betuli</i>	<i>Carpinus betulus</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Chamaecytisus wulffi</i> , <i>Juniperus foetidissima</i> , <i>Juniperus excelsa</i> , <i>Cotinus coggygia</i> . G1.A16: <i>Quercus cerris</i> , <i>Sorbus torminalis</i> , <i>Acer campestre</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Cornus mas</i> , <i>Ulmus minor</i> , <i>Rhamnus cathartica</i> , <i>Viola mirabilis</i> , <i>Viola alba</i> , <i>Viola suavis</i> , <i>Primula veris</i> , <i>Polygonatum hirtum</i> , <i>Polygonatum multiflorum</i> , <i>Polygonatum odoratum</i> , <i>Pulmonaria mollis</i> , <i>Chamaecytisus supinus</i> , <i>Convallaria majalis</i> , <i>Carex montana</i> , <i>Carex umbrosa</i> , <i>Carex michelii</i> , <i>Festuca heterophylla</i> , <i>Melica uniflora</i> , <i>Poa nemoralis</i> . G1.A1B: <i>Carex brizoides</i> , <i>Anemone nemorosa</i> , <i>Corydalis solida</i> , <i>Galanthus nivalis</i> , <i>Gagea spathacea</i> , <i>Gagea lutea</i> , <i>Gladiolus imbricatus</i> , <i>Erythronium dens-canis</i> , <i>Helleborus dumetorum</i> , <i>Adoxa moschatellina</i> , <i>Anemone ranunculoides</i> , <i>Ficaria verna</i> , <i>Leucojum vernalis</i> . G1.A1C: <i>Tilia tomentosa</i> , <i>Pyrus elaeagnifolia</i> , <i>Acer stevenii</i> , <i>Lonicera caprifolium</i> , <i>Cotinus coggygia</i> , <i>Stellaria holostea</i> , <i>Carex pilosa</i> , <i>Galium intermedium</i> , <i>Festuca heterophylla</i> , <i>Ranunculus auricomus</i> , <i>Aposeris foetida</i> .
G3 Хвойні ліси		
G3.4232 Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>	<i>Festuco-Pinion sylvestris</i> .	<i>Pinus sylvestris</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Pyrola minor</i> , <i>Orthilia secunda</i> , <i>Chimaphila umbellata</i> , <i>Ophrys insectifera</i> , <i>Brachypodium pinnatum</i> , <i>Astragalus zingeri</i> , <i>Sempervivum ruthenicum</i> , <i>Chamaecytisus wulffii</i> .
X Комплекси оселищ		
X35 Континентальні піщані дюни	-	Для України потребує уточнення

Висновки до розділу.

У межах лісового фонду локалізовано об'єкт Смарагдової мережі «Kanivskyi Nature Reserve» (UA0000012) ідентифковано 11 основних типів середовищ існування, зокрема: С1 - Поверхневі непроточні води (С1.225 - Вільноплаваючі килимки *Salvinia natans*; С1.3411 - Угруповання водяних жовтеців на мілководдя), С2 - Поверхневі текучі води (С2.33 - Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків), С3 - Літоральна зона континентальних поверхневих (С3.4 Маловидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності; С3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)), Е1 Сухі трав'яні угруповання (Е1.9 Незімкнені не середземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах), Е2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки (Е2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки), Е3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання (Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки), Е5 - Узлісся та вирубки і високотравні угруповання (Е5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки), F4 Температні чагарничкові пустища (F9.1 Прирічкові чагарники) G1 - Широколистяні листопадні ліси (G1.11 - Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси, G1.3 - Середземноморські прирічкові ліси, G1.7 - Термофільні листопадні ліси, G1.8 - Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G1.A1 - Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних), G3 - Хвойні ліси (G3.4232 - Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*), X - Комплекси оселищ (X35 - Континентальні піщані дюни).

Планована діяльність може мати негативний вплив на тип середовищ існування: G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*. Поряд із цим вплив буде мінімальним так як деревостани уже загинули внаслідок впливу біотичних чинників.

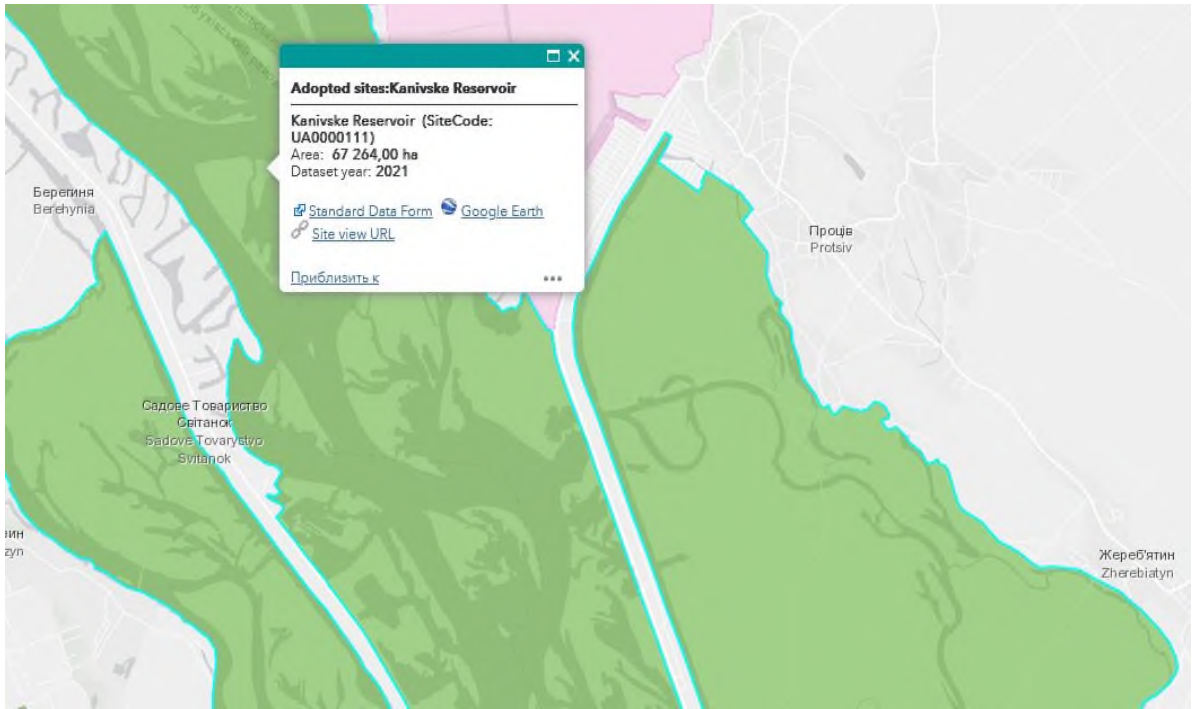
5. Характеристика об'єкту Смарагдової мережі «Kanivske Reservoir» (UA0000111) та вплив планованої діяльності на види та оселища

У межах об'єкту Смарагдової мережі «Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir» UA0000111) де здійснюється планована діяльність виділено 11 типів середовищ існування. Зокрема, це: поверхневі непроточні води; поверхневі текучі води; літоральна зона континентальних поверхневих вод; осоки та зарості очерету, переважно без застою води, сухі трав'яні угруповання, сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання, узлісся та вирубки і високотравні угруповання, температні чагарничкові пустища, широколистяні листопадні ліси, хвойні ліси, комплекси оселищ. Різноманіття середовищ існування об'єкту Смарагдової мережі «Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir» UA0000111) відображена у таблиці 5.

Загальний вигляд та локалізація об'єкту Смарагдової мережі Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir» UA0000111) відображена на рис. 2, 3.

Рис. 2 Загальний вигляд об'єкту Смарагдової мережі Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir» UA0000111)

Рис. 3 Локалізація об'єкту («Kanivske Reservoir» UA0000111) у структурі Смарагдової мережі

Таблиця 5

Різноманіття середовищ існування об'єкту Смарагдової мережі «Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir» UA0000111) (згідно «Національний каталог біотопів України», 2018)

№ п/п	Тип середовищ існування		Підтип середовищ існування	
	Шифр	Назва	Шифр	Назва
1	C1	Поверхневі непроточні води	C1.2	Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми
			C1.222	Вільноплаваючі скупчення <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>
			C1.223	Вільноплаваючі скупчення <i>Stratiotes aloides</i>
			C1.224	Вільноплаваючі колонії <i>Utricularia australis</i> та <i>Utricularia vulgaris</i>
			C1.226	Вільноплаваючі угруповання <i>Aldrovanda vesiculosa</i>
			C1.3	Постійні евтрофні озера, ставки і водойми
			C1.3411	Угруповання водяних жовтеців на мілководдя
			C1.32	Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм

№ п/п	Тип середовищ існування		Підтип середовищ існування	
	Шифр	Назва	Шифр	Назва
			C1.33	Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм
2	C2	Поверхневі течучі води	C2.33	Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків
			C2.34	Евтрофна рослинність повільно текучих річок
3	C3	Літоральна зона континентальних поверхневих	C3.51	Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)
4	D5	Осоки та зарості очерету, переважно без застою води	D5.2	Зарості крупних осок переважно без застою води
5	E1	Сухі трав'яні угруповання	E1.9	Незімкнені не середземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах
6	E3	Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання	E3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки
7	E5	Узлісся та вирубки і високотравні угруповання	E5.4	Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки
8	F4	Температні чагарничкові пустощі	F9.1	Прирічкові чагарники
9	G1	Широколистяні листопадні ліси	G1.11	Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси
			G1.3	Середземноморські прирічкові ліси
10	G3	Хвойні ліси	G3.4232	Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>
11	X	Комплекси оселищ	X35	Континентальні піщані дюни

У структурі середовищ існування об'єкту Смарагдової мережі найбільші площу становлять типи середовищ існування: G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*, G1.11 Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси, G1.3 Середземноморські прирічкові ліси.

Тип середовищ існування G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris* представлені переважно ксерофільними лісами *Pinus sylvestris* лісостепового поясу Сарматського регіону Західної Євразії, і територій з екстремальними мікрокліматичними умовами північного сходу Центральної Європи та Східної Європи, що простягаються з північного сходу та сходу

Бранденбурга та Макленбурга-Передньої Померанії, північного центру та сходу Польщу на захід, через Поділля та південне плато Росії до Башкирії.

G1.11 Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси характерні домінуванням чагарникових та деревних формації із домінуванням верб (*Salix spp*), що межують із водотоками та зазнають періодичного затоплення, розвиваються на нещодавно відкладеному алювії. Вербові зарості особливо характерні для річок, які беруть початок у великих горських масивах. Чагарникові вербові формації також є елементом прирічкових сукцесій на рівнинах та височинах у всіх основних біомах, часто утворюючи смугу, що прилягає до водотоку. Більш високі деревні вербові формації часто формують наступний пояс у напрямку до берега у прирічковій сукцесії на рівнинах західного неморального, східного неморального та тепло-помірного гумідних лісових регіонів, та велику частину менш різноманітних прирічкових систем степової, середземноморської та холодно-пустельної зон. Можуть страждати від чужорідних інвазивних видів, таких як *Solidago canadensis*, *Aster novi-belgii*. Тип середовищ G1.3 Середземноморські прирічкові ліси представлені переважаючими аллювальними та галерейними лісами середземноморського регіону. Може домінувати один вид, кілька видів або суміш з багатьох видів, у тому числі *Fraxinus*, *Populus*, *Salix*, *Ulmus*. Не включає середземноморські ліси з *Salix* (G1.1) та чагарникову прирічкову рослинність (F9.3).

Інші типи середовищ представлені незначними територіями, зокрема:

Для типу середовищ існування D5.2 характерне переважання наземних угруповань високих видів *Carex*, *Cladium* та *Cyperus*, скупчення, зазвичай маловидові та часто монодомінантні, на заблочених ґрунтах. Ці види також ростуть в складі каймової рослинності біля водойм (C3.2).

Тип F9.1 характеризується переважанням чагарникових заростей верб, зокрема, *Salix pentandra*, біля річок. Також зарості *Alnus spp.* та вузьколистих верб, наприклад, *Salix elaeagnos*, якщо вони менше 5 метрів заввишки. Прирічкові чагарники *Hippophae rhamnoides* та *Myricaria germanica*. За виключенням берегів річок, де домінують більш високі вузьколисті верби *Salix*

alba, *Salix purpurea*, *Salix viminalis*, які розглядаються як лісові оселища (G1.1).

Для типу середовищ ЕЗ.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки властиве домінування вологих евтрофних та мезотрофних трав'яних угруповань та заплавних лук бореальної та неморальної зон з домінуванням злаків, комишів (табл. 6).

Таблиця 6

**Характеристика середовищ існування об'єкту Смарагдової мережі
«Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir» UA0000111) (згідно
«Національний каталог біотопів України», 2018)**

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
C1 Поверхневі непроточні води		
C.1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми		
C1.222 Вільноплаваючі скупчення <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Вільноплаваючі на поверхні угруповання Палеарктичних вод, із великою кількістю <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу <i>Magnopotami-on (Potamogetonion)</i> або <i>Hydrocharition (Stratiation)</i>
C1.223 Вільноплаваючі скупчення <i>Stratiotes aloides</i>	Вільноплаваючі угруповання Палеарктичних вод з домінуванням <i>Stratiotes aloides</i>	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу <i>Magnopotamion (Potamogetonion)</i> або <i>Hydrocharition (Stratiation)</i>
C1.224 Вільноплаваючі колонії <i>Utricularia australis</i> та <i>Utricularia vulgaris</i>	Вільноплаваючі угруповання більш-менш багатих на поживні речовини Палеарктичних вод з домінуванням пухирників (<i>Utricularia australis</i> , <i>Utricularia vulgaris</i>)	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу <i>Magnopotam-ion (Potamogetoni-on)</i> або <i>Hydrocharition (Stratiation)</i>
C1.226 Вільноплаваючі угруповання <i>Aldrovanda vesiculosa</i>	Рідкісні водні формації Центральної та Східної Європи, поширені від південного Бранденбургу та Боденського озера на схід до України, із колишнім форпостом Східній Литві, які дають притулок комахоїдним, вільноплаваючим <i>Droseraceae Aldrovanda vesiculosa</i> (вказана у Резолюції б).	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу <i>Magnopotamion (Potamogetonion)</i> або <i>Hydrocharition (Stratiation)</i> .
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми		

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
C1.3411 Угруповання водяних жовтеців на мілководдях	Угруповання з домінуванням водяних жовтеців (види роду <i>Batrachium</i>) як із зануреними, так і з плаваючими лисками, характерні переважно для мілководь Палеарктичних водойм із коливанням рівня води та чутливі до випадкового пересихання	-
C1.32 Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм	Вільноплаваючі на поверхні угруповання більш-менш багатих на поживні речовини вод.	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу <i>Magnopotamion (Potamogetonion)</i> або <i>Hydrocharition (Stratiotion)</i> .
C1.33 Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм	Формації водойм, що складаються із занурених, вкорінених, багаторічних фанерогамів часто із виринаючими квітконосами, і зокрема, повністю занурених рдесників з роду <i>Potamogeton</i> .	3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу <i>Magnopotamion (Potamogetonion)</i> або <i>Hydrocharition (Stratiotion)</i> .
C2 Поверхневі текучі води		
C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків	Занурені і плаваючі угруповання водних рослин (еугідрофітів) Палеарктичних повільно текучих водотоків, помірно багатих на поживні речовини.	Частина 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю <i>Ranunculion fluitantis (Batrachion fluitantis)</i> та <i>Callitricho-Batrachion (Batrachion fluitantis)</i> .
C2.34 Евтрофна рослинність повільно текучих річок	Занурені і плаваючі угруповання водних рослин (еугідрофітів) Палеарктичних по-вільно текучих водотоків, багатих на поживні речовини.	Включено до 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю <i>Ranunculion fluitantis (Batrachion fluitantis) ma Callitricho-Batrachion (Batrachion fluitantis)</i> .
C3 Літоральна зона континентальних поверхневих		
C3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)	Низькорослі оліго-мезотрофні однорічні угруповання нещодавно оголеного мулу та піску неморального, борео-неморального та бореального регіонів. Часто зустрічаються наземні форми земноводних видів та однорічників. Впродовж вегетаційного циклу можуть виникнути динамічні оселища та різні аспекти. Якщо субстрат є достатньо вологим, а також на	3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю <i>Littorelletea uniflorae</i> та/або <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
	просунутих стадіях сукцесії, рясним є моховий ярус.	
D5 Осоки та зарості очерету, переважно без застою води		
D5.2 Зарості крупних осок переважно без застою води	Наземні угруповання високих видів <i>Carex</i> , <i>Cladium</i> та <i>Cyperus</i> , скупчення, зазвичай маловидові та часто монодомінантні, на заблочених ґрунтах. Ці види також ростуть в складі каймової рослинності біля водойм (С3.2)	7210 Карбонатні низинні болота з <i>Cladium mariscus</i> та з видами <i>Caricion davallianae</i> .
E1 Сухі трав'яні угруповання		
E1.9 Незімкнені не серцеземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	Незімкнені трав'яні угруповання, часто з терофітами, неморальної, бореонеморальної та субсерцеземноморської зон, що розвиваються на сирих безвапнякових ґрунтах, особливо на континентальних дюнах та стабільних пісках.	2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з <i>Corynephorus</i> та <i>Agrostis</i> . 2340 Паннонські континентальні дюни.
E3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання		
E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	Вологі евтрофні та мезотрофні трав'яні угруповання та заплавні луки бореальної та неморальної зон з домінуванням злаків, комишів або <i>Scirpus sylvaticus</i>	Підтип E3.43 = 6440 Заплавні луки річкових долин <i>Cnidion dubii</i> (<i>Deschampsion cespitosae</i>)
E5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання		
E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки	Високотравна та папоротева рослинність неморальної та бореальної зон, у тому числі, угруповання високих трав на височинах та у горах нижче монтанного поясу. Високі трави часто домінують вздовж водотоків, на вологих луках та у затінку на узліссях.	6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів
F4 Температні чагарничкові пустища		
F9.1 Прирічкові чагарники	Чагарникові зарості широколистяних верб, наприклад, <i>Salix pentandra</i> , біля річок. Також зарості <i>Alnus spp.</i> та вузьколистих верб, наприклад, <i>Salix elaeagnos</i> , якщо вони менше 5 метрів заввишки. Прирічкові чагарники <i>Hippophae rhamnoides</i> та <i>Myricaria germanica</i> . За виключенням берегів річок, де домінують більш високі вузьколисті верби <i>Salix alba</i> ,	3230 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Myricaria germanica</i> 3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Salix elaeagnos</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
	<i>Salix purpurea</i> , <i>Salix viminalis</i> , які розглядаються як лісові оселища (G1.1).	
G1 Широколистяні листопадні ліси		
G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням <i>Alnus</i> , <i>Betula</i> , <i>Populus</i> чи <i>Salix</i>		
G1.11 Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси	Чагарникові та деревні формації із домінуванням верб (<i>Salix spp</i>), що межують із водотоками та зазнають періодичного затоплення, розвиваються на нещодавно відкладеному алювії. Вербові зарості особливо характерні для річок, які беруть початок у великих горських масивах. Чагарникові вербові формації також є елементом прирічкових сукцесій на рівнинах та височинах у всіх основних біомах, часто утворюючи смугу, що прилягає до водотоку. Більш високі деревні вербові формації часто формують наступний пояс у напрямку до берега у прирічковій сукцесії на рівнинах західного неморального, східного неморального та тепло-помірного гумідних лісових регіонів, та велику частину менш різноманітних прирічкових систем степової, середземноморської та холодно-пустельної зон. Можуть страждати від чужорідних інвазивних видів, таких як <i>Solidago canadensis</i> , <i>Aster novibelgii</i> , <i>Aster novae-angliae</i> та <i>Impatiens glandulifera</i>	3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Salix elaeagnos</i> . 91E0 Заплавні ліси з <i>Alnus glutinosa</i> та <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>). 92A0 Галерейні ліси з <i>Salix alba</i> та <i>Populus alba</i> .
G1.3 Середземноморські прирічкові ліси	Аллювальні та галерейні ліси середземноморського регіону. Може домінувати один вид, кілька видів або суміш з багатьох видів, у тому числі <i>Fraxinus</i> , <i>Liquidambar</i> , <i>Platanus</i> , <i>Populus</i> , <i>Salix</i> , <i>Ulmus</i> . Не включає середземноморські ліси з <i>Salix</i> (G1.1) та чагарникову прирічкову рослинність (F9.3).	92A0 Галерейні ліси з <i>Salix alba</i> та <i>Populus alba</i> .
G3 Хвойні ліси		

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
G3.4232 Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>	Ксерофільні ліси <i>Pinus sylvestris</i> лісостепового поясу Сарматського регіону Західної Євразії, і територій з екстремальними мікрокліматичними умовами північного сходу Центральної Європи та Східної Європи, що простягаються з північного сходу та сходу Бранденбурга та Макленбурга-Передньої Померанії, північного центру та сходу Польщу на захід, через Поділля та південне плато Росії до Башкирії.	91U0 Сарматські степові соснові ліси (<i>Cytiso-Pinetalia</i>).
X Комплекси оселищ		
X35 Континентальні піщані дюни	Піщані масиви оолового походження, що мають структурований рель'єф, відокремлені від узбережжя і його дюн межею з недюнных оселищ, що розвиваються в межах бореальної, неморальної, степової, помірно-теплої вологої, середземноморської або напівпустельної степової зон. Рослинність являє собою мозаїку з трав'яних угруповань, пустищ та відкритих ділянок, які чітко відрізняються від угруповань прибережних піщаних дюн. Піски пустелі не включені. (Тип оселища поки що не включений до класифікації оселищ EUNIS).	2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з <i>Corynephorus</i> та <i>Agrostis</i> 2340 Паннонські континентальні дюни

Найбільш поширеними рослинними угрупованнями типу середовищ існування G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris* є рослинні угруповання *Festuco-Pinion sylvestris* із домінуванням *Pinus sylvestris*, *Vaccinium myrtillus*, *Pyrola minor*, *Orthilia secunda* (табл. 7).

Таблиця 7

**Характеристика рослинних угруповань та видів у розрізі типів
середовищ існування та рослинних угруповань і видів об'єкту
Смарагдової мережі «Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir»
UA0000111) (згідно «Національний каталог біотопів України», 2018)**

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
C1 Поверхневі непроточні води		
C.1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми		
C1.222 Вільноплаваючі скупчення <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Stratiation: <i>Hydrocharitetum morsus- ranae</i>	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>
C1.223 Вільноплаваючі скупчення <i>Stratiotes aloides</i>	Stratiation: <i>Stratiotetum aloidis</i>	<i>Stratiotes aloides</i>
C1.224 Вільноплаваючі колонії <i>Utricularia australis</i> та <i>Utricularia vulgaris</i>	Stratiation: <i>Lemno- Utricularietum vulgaris, Utricularietum australis (Utricularietum neglectae)</i>	<i>Utricularia australis, Utricularia vulgaris</i>
C1.226 Вільноплаваючі угруповання <i>Aldrovanda vesiculosa</i>	<i>Aldrovandetum vesiculosae, Spirodelo- Aldrovandetum</i>	<i>Aldrovanda vesiculosa.</i>
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми		
C1.3411 Угруповання водяних жовтеців на мілководдях	<i>Ranunculion aquatilis, Nymphaeion albae частково, Batrachion fluitantis частково</i>	<i>Batrachium aquatile, Batrachium rionii</i>
C1.32 Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм	<i>Lemnion minoris, Stratiation, Utricularion vulgaris</i>	<i>Lemna minor, Spirodela polyrhiza, Wolffia arrhiza, Salvinia natans, Ceratophyllum submersum, Stratiotes aloides.</i>
C1.33 Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм	<i>Potamogetonion.</i>	<i>Myriophyllum spicatum, Myriophyllum verticillatum, Najas marina, Najas minor.</i>
C2 Поверхневі течучі води		
C2.33 Мезотрофна рослинність	<i>Batrachion fluitantis, Nymphaeion albae, Potamogetonion</i>	<i>Siella erecta, Mentha aquatica f. submersa, Potamogeton perfoliatus, Potamogeton natans, Groenlandia densa,</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
повільно текучих водотоків		<i>Batrachium trichophyllum</i> , <i>Batrachium fluitans</i> , <i>Batrachium aquatile</i> , <i>Callitriche stagnalis</i> , <i>Nymphaea alba</i> , <i>Myriophyllum spicatum</i>
C2.34 Евтрофна рослинність повільно текучих річок	<i>Batrachion fluitantis</i> , <i>Nymphaeion albae</i> , <i>Potamogetonion</i> .	<i>Batrachium fluitans</i> , <i>Batrachium circinatum</i> , <i>Zannichellia palustris</i> f. <i>fluviatilis</i> , <i>Potamogeton nodosus</i> , <i>Potamogeton lucens</i> , <i>Stuckenia pectinata</i> , <i>Potamogeton crispus</i> , <i>Sparganium emersum</i> , <i>Sagittaria sagittifolia</i> , <i>Nuphar lutea</i> і мох <i>Fontinalis antipyretica</i>
C3 Літоральна зона континентальних поверхневих		
C3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)	<i>Elatino macropodae-Damasonion alismatis</i> , <i>Eleocharition soloniensis</i> , <i>Nanocyperion</i> , <i>Radiolion linoidis</i> , <i>Verbenion supinae</i>	C3.511: <i>Eleocharis ovata</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> , <i>Carex bohemica</i> , <i>Lindernia procumbens</i> , <i>Scirpus supinus</i> , <i>Limosella aquatica</i> , <i>Cyperus fuscus</i> , <i>Peplis portula</i> , <i>Juncus tenageia</i> , <i>Elatine hydropiper</i> C3.512: <i>Samolus valerandi</i> , <i>Centaureum littorale</i> , <i>Centaureum ery-thraea</i> , <i>Centaureum pulchellum</i> , <i>Gentiana-amarella</i> , <i>Blackstonia perfoliata</i> , <i>Juncus bufonius</i>
D5 Осоки та зарості очерету, переважно без застою води		
D5.2 Зарості крупних осок переважно без застою води	<i>Magnocaricion elatae</i> , <i>Carici-Rumicion hydrolapathi</i>	<i>Ostericum palustre</i> , <i>Carex acuta</i> , <i>Carex acutiformis</i> , <i>Carex appropinquata</i> , <i>Carex elata</i> , <i>Carex lasiocarpa</i> , <i>Carex paniculata</i> , <i>Cladium mariscus</i> , <i>Schoenus nigricans</i>
E1 Сухі трав'яні угруповання		
E1.9 Незімкнені не серцеземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	<i>Armerion elongatae</i> , <i>Corynephorion canescentis</i> , <i>Hyperico perforati-Scleranthion perennis</i> , <i>Koelerion glaucae</i> , <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i> , <i>Sileno conicae-Cerastion semidecandri</i>	E1.91: <i>Aira caryophyllea</i> , <i>Vulpia bromoides</i> , <i>Vulpia myuros</i> , <i>Filago arvensis</i> , <i>Filago minima</i> , <i>Filago vulgaris</i> , <i>Spergula morisonii</i> , <i>Myosotis discolor</i> , <i>Myosotis micrantha</i> , <i>Ornithopus perpusillus</i> , <i>Trifolium striatum</i> , <i>Trifolium arvense</i> , <i>Trifolium dubium</i> , <i>Trifolium campestre</i> E1.92: <i>Agrostis capillaris</i> , <i>Agrostis vinealis</i> , <i>Poa angustifolia</i> , <i>Anthoxanthum odoratum</i> , <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Calamagrostis epigejos</i> E1.93: <i>Corynephorus canescens</i> , деколи <i>Leymus arenarius</i> E1.94: <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Spergula morisonii</i> , <i>Teesdalia nudicaulis</i> та килимки куцистих лишайників (<i>Cladonia</i> , <i>Cetraria</i>) E1.99: <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Koeleria glauca</i> , <i>Thymus serpyllum</i> та мох <i>Ceratodon purpureus</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
E3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання		
E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	<i>Calthion palustris</i> , <i>Deschampsion cespitosae</i> , <i>Molinion caeruleae</i> , <i>Arrhenatherion elatioris</i> , <i>Filipendulion ulmariae</i>	E3.42: <i>Juncus acutiflorus</i> . E3.43: <i>Deschampsia cespitosa</i> ; <i>Cnidium dubium</i> , <i>Viola persicifolia</i> , <i>Allium angulosum</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Oenanthe silaifolia</i> , <i>Gratiola officinalis</i> , <i>Juncus atratus</i> , <i>Leucojum aestivum</i> , <i>Lythrum virgatum</i> . E3.44: <i>Juncus effusus</i> , <i>Juncus conglomeratus</i> , <i>Juncus inflexus</i> , <i>Juncus compressus</i> , <i>Juncus tenuis</i> , <i>Carex hirta</i> , <i>Festuca arundinacea</i> , <i>Alopecurus geniculatus</i> , <i>Rumex crispus</i> , <i>Mentha longifolia</i> , <i>Mentha pulegium</i> , <i>Potentilla anserina</i> , <i>Potentilla reptans</i> , <i>Ranunculus repens</i> . E3.46: <i>Cirsium canum</i> , <i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Festuca pratensis</i> , <i>Deschampsia cespitosa</i> , <i>Polygonum bistorta</i> , <i>Angelica sylvestris</i> , <i>Scirpus sylvaticus</i> , <i>Caltha palustris</i> , <i>Valeriana simplicifolia</i> , <i>Ligularia bucovinensis</i> , <i>Telekia speciosa</i>
E5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання		
E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки	<i>Aegopodium podagrariae</i> , <i>Archangelicion litoralis</i> , <i>Arunco-Petasition albae</i> , <i>Deschampsion cespitosae</i> , <i>Filipendulo-Petasition</i> , <i>Impatienti noli-tangere-Stachyion sylvaticae</i> , <i>Petasition officinalis</i> , <i>Senecionion fluviatilis</i>	E5.41: <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Urtica dioica</i> , <i>Mentha longifolia</i> , <i>Angelica sylvestris</i> , <i>Caltha palustris</i> , <i>Crepis paludosa</i> , <i>Epilobium hirsutum</i> , <i>Geranium palustre</i> E5.42: <i>Filipendula ulmaria</i> доміант, <i>Crepis paludosa</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Lythrum salicaria</i> , <i>Geranium palustre</i> E5.43: <i>Galium aparine</i> , <i>Glechoma hederacea</i> , <i>Geum urbanum</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Melandrium dioicum</i> , <i>Carduus crispus</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Lamium album</i> , <i>Alliaria petiolata</i> , <i>Lapsana communis</i> , <i>Geranium robertianum</i> , <i>Viola odorata</i>
F4 Температні чагарничкові пустища		
F9.1 Прирічкові чагарники	<i>Epilobion fleischeri</i> , <i>Salicion albae</i> , <i>Salicion triandrae</i> , <i>Salicion eleagno-daphnoidis</i> , <i>Salicetalia purpureae</i>	<i>Salix pentandra</i> , <i>Salix elaeagnos</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Hippophaë rhamnoides</i> , <i>Myricaria germanica</i>
G1 Широколистяні листопадні ліси		
G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням <i>Alnus</i> , <i>Betula</i> , <i>Populus</i> чи <i>Salix</i>		

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
G1.11 Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси	<i>Epilobion fleischeri</i> , <i>Salicion albae</i> , <i>Salicion triandrae</i> , <i>Salicion eleagno-daphnoidis</i> , <i>Salicetalia purpureae</i>	<i>Salix pentandra</i> , <i>Salix elaeagnos</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Hippophaë rhamnoides</i> , <i>Myricaria germanica</i>
G1.3 Середземноморські прирічкові ліси	Для України потребують уточнення	<i>Fraxinus</i> , <i>Populus</i> , <i>Salix</i> , <i>Ulmus</i> . Не включає середземно-морські ліси з <i>Salix</i> (G1.1)
G3 Хвойні ліси		
G3.4232 Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>	<i>Festuco-Pinion sylvestris</i> .	<i>Pinus sylvestris</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Pyrola minor</i> , <i>Orthilia secunda</i> , <i>Chimaphila umbellata</i> , <i>Ophrys insectifera</i> , <i>Brachypodium pinnatum</i> , <i>Astragalus zingeri</i> , <i>Sempervivum ruthenicum</i> , <i>Chamaecytisus wulffii</i> .
X Комплекси оселищ		
X35 Континентальні піщані дюни	-	Для України потребує уточнення

У межах планованої діяльності та на суміжних ділянках відсутні рідкісні рослинні популяції, віднесені до Зеленої книги України.

Висновки дорозділу.

У межах об'єкту Смарагдової мережі «Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir» UA0000111) де здійснюється планована діяльність виділено 11 типів середовищ існування. Зокрема, це: поверхневі непроточні води; поверхневі текучі води; літоральна зона континентальних поверхневих вод; осоки та зарості очерету, переважно без застою води, сухі трав'яні угруповання, сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання, узлісся та вирубки і високотравні угруповання, температурні чагарничкові пустища, широколистяні листопадні ліси, хвойні ліси, комплекси оселищ. Планована діяльність частково може призвести до порушення умов середовищ існування G3 - Хвойні ліси (Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*). Вплив буде незначним, так як на даній ділянці деревостани уже є пошкодженими біотичними чинниками.

6. Різноманіття середовищ існування та видів у межах об'єкту Смарагдової мережі «Mykhailivskiy» (UA0000256) та вплив планованої діяльності

Локалізація об'єкту Смарагдової мережі «Mykhailivskiy» (UA0000256) відображена на рис. 4.

Згідно наведених даних у таблиці, у межах об'єкту Смарагдової мережі «Mykhailivskiy» (UA0000256) виділено 10 основних типів середовищ існування, зокрема: С2 Поверхневі текучі води; С3 - Літоральна зона континентальних поверхневих; Е1 - Сухі трав'яні угруповання; Е2.2 - Рівнинні та низькогірні сінокосні луки; Е3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; Е5 - Узлісся та вирубки і високотравні угруповання; F4 - Температні чагарничкові пустища; G1 - Широколистяні листопадні ліси; G3 - Хвойні ліси. Характеристика середовищ існування об'єкту Смарагдової мережі Mykhailivskiy (UA0000256) наведена у таблиці 8.

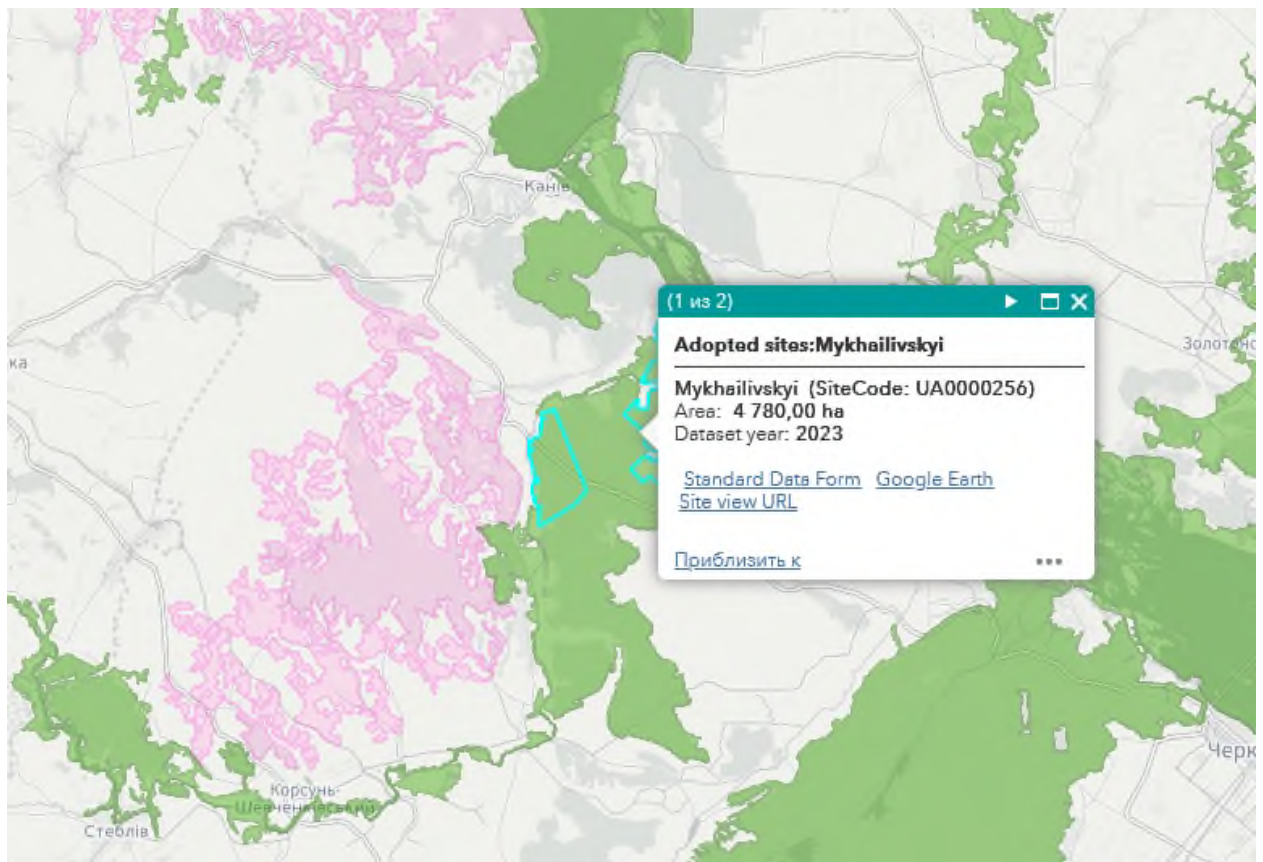

Рис. 4 Локалізація об'єкту Смарагдової мережі «Mykhailivskiy» (UA0000256)

**Типи середовищ існування у межах об'єкту Смарагдової мережі
«Mykhailivskyi» (UA0000256)**

№ п/п	Тип середовищ існування		Типи середовищ існування	
	Шифр	Назва	Шифр	Назва
1	C2	Поверхневі течучі води	C2.33	Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків
2	C3	Літоральна зона континентальних поверхневих	C3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки
3			C3.51	Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)
4	E1	Сухі трав'яні угруповання	E1.9	Незімкнені не середземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах
5	E2.2	Рівнинні та низькогірні сінокосні луки	E2.2	Рівнинні та низькогірні сінокосні луки
6	E3	Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання	E3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки
7	E5	Узлісся та вирубки і високотравні угруповання	E5.4	Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки
8	F4	Температні чагарничкові пустища	F9.1	Прирічкові чагарники
9	G1	Широколистяні листопадні ліси	G1.11	Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси
			G1.3	Середземноморські прирічкові ліси
10	G3	Хвойні ліси	G3.4232	Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>

**Характеристика середовищ існування об'єкту Смарагдової мережі
Mykhailivskyi (UA0000256) (згідно «Національний каталог біотопів
України», 2018)**

Типи середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
C2 Поверхневі текучі води		
C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків	Занурені і плаваючі угруповання водних рослин (еугідрофітів) Палеарктичних повільно текучих водотоків, помірно багатих на поживні речовини.	Частина 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю <i>Ranunculion fluitantis</i> (<i>Batrachion fluitantis</i>) та <i>Callitricho-Batrachion</i> (<i>Batrachion fluitantis</i>).
C3 Літоральна зона континентальних поверхневих		
C3.4 Маловидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності	Включає зарості молодильника по берегах оліготрофних озер, <i>Nasturtium officinale</i> у струмках, середземноморські карликові дернини <i>Scirpus</i> , та інші маловидові, але різномірні типи рослинності.	1150 Узбережні лагуни. 3110 Оліготрофні водойми з незначним умістом мінеральних речовин на піщаних рівнинах (<i>Littorelletalia uniflorae</i>). 3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю <i>Littorelletea uniflorae</i> та/або <i>Isoëto-Nanojuncetea</i> .
C3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)	Низькорослі оліго-мезотрофні однорічні угруповання нещодавно оголеного мулу та піску неморального, борео-неморального та бореального регіонів. Часто зустрічаються наземні форми земноводних видів та однорічників. Впродовж вегетаційного циклу можуть виникнути динамічні оселища та різні аспекти. Якщо субстрат є достатньо вологим, а також на просунутих стадіях сукцесії, рясним є моховий ярус.	3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю <i>Littorelletea uniflorae</i> та/або <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>
E1 Сухі трав'яні угруповання		
E1.9 Незімкнені не середземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні	Незімкнені трав'яні угруповання, часто з терофітами, неморальної, бореонеморальної та субсередземноморської зон, що розвиваються на сирих	2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з <i>Corynephorus</i> та <i>Agrostis</i> .

Типи середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	безвапнякових ґрунтах, особливо на континентальних дюнах та стабільних пісках.	2340 Паннонські континентальні дюни.
E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки		
E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки	Мезотрофні сінокосні луки Європи на низьких висотах, удобрювані та добре дре-новані. Вони найбільш характерні для неморальної та борео-неморальної зон Єв-ропи, але простягаються до Центральних Кордильєрів, Апенін та супра-середзем-номоської зони Балканського півострова та Греції.	6510 Низинні сінокосні луки (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
E3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання		
E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	Вологі евтрофні та мезотрофні трав'яні угруповання та заплавні луки бореальної та неморальної зон з домінуванням злаків, комишів або <i>Scirpus sylvaticus</i>	Підтип E3.43 = 6440 Заплавні луки річкових долин <i>Cnidion dubii</i> (<i>Deschampsia cespitosae</i>)
E5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання		
E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки	Високотравна та папоротева рослинність неморальної та бореальної зон, у тому числі, угруповання високих трав на височинах та у горах нижче монтанного поясу. Високі трави часто домінують вздовж водотоків, на вологих луках та у затінку на узліссях.	6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів
F4 Температні чагарничкові пустища		
F9.1 Прирічкові чагарники	Чагарникові зарості широколистяних верб, наприклад, <i>Salix pentandra</i> , біля річок. Також зарості <i>Alnus spp.</i> та вузьколистих верб, наприклад, <i>Salix elaeagnos</i> , якщо вони менше 5 метрів заввишки. Прирічкові чагарники <i>Hippophae rhamnoides</i> та <i>Myricaria germanica</i> . За виключенням берегів річок, де домінують більш високі вузьколисті верби <i>Salix alba</i> , <i>Salix purpurea</i> , <i>Salix viminalis</i> , які розглядаються як лісові оселища (G1.1).	3230 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Myricaria germanica</i> 3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Salix elaeagnos</i>
G1 Широколистяні листопадні ліси		
G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням <i>Alnus</i> , <i>Betula</i> , <i>Populus</i> чи <i>Salix</i>		

Типи середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
G1.11 Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси	Чагарникові та деревні формації із домінуванням верб (<i>Salix spp</i>), що межують із водотоками та зазнають періодичного затоплення, розвиваються на нещодавно відкладеному алювії. Вербові зарості особливо характерні для річок, які беруть початок у великих горських масивах. Чагарникові вербові формації також є елементом прирічкових сукцесій на рівнинах та височинах у всіх основних біомах, часто утворюючи смугу, що прилягає до водотоку. Більш високі деревні вербові формації часто формують наступний пояс у напрямку до берега у прирічковій сукцесії на рівнинах західного неморального, східного неморального та тепло-помірного гумідних лісових регіонів, та велику частину менш різноманітних прирічкових систем степової, середземноморської та холодно-пустельної зон. Можуть страждати від чужорідних інвазивних видів, таких як <i>Solidago canadensis</i> , <i>Aster novi-belgii</i> , <i>Aster novae-angliae</i> та <i>Impatiens glandulifera</i>	3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Salix elaeagnos</i> . 91E0 Заплавні ліси з <i>Alnus glutinosa</i> та <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>). 92A0 Галерейні ліси з <i>Salix alba</i> та <i>Populus alba</i> .
G1.3 Середземноморські прирічкові ліси	Аллювальні та галерейні ліси середземноморського регіону. Може домінувати один вид, кілька видів або суміш з багатьох видів, у тому числі <i>Fraxinus</i> , <i>Liquidambar</i> , <i>Platanus</i> , <i>Populus</i> , <i>Salix</i> , <i>Ulmus</i> . Не включає середземноморські ліси з <i>Salix</i> (G1.1) та чагарникову прирічкову рослинність (F9.3).	92A0 Галерейні ліси з <i>Salix alba</i> та <i>Populus alba</i> .
G3 Хвойні ліси		
G3.4232 Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>	Ксерофільні ліси <i>Pinus sylvestris</i> лісостепового поясу Сарматського регіону Західної Євразії, і територій з екстремальними мікрокліматичними умовами північного сходу Центральної Європи та Східної Європи, що простягаються з північного сходу та сходу Бранденбурга та Макленбурга-Передньої Померанії, північного центру та сходу Польщу на захід,	91U0 Сарматські степові соснові ліси (<i>Cytiso-Pinetalia</i>).

Типи середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
	через Поділля та південне плато Росії до Башкирії.	

Планована діяльність може вплинути головним чином на тип середовищ існування G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*. У основному це Ксерофільні ліси *Pinus sylvestris* лісостепового поясу Сарматського регіону Західної Євразії, і територій з екстремальними мікрокліматичними умовами північного сходу Центральної Європи та Східної Європи (Додаток до Оселищної директиви ЄС - 91U0 Сарматські степові соснові ліси). Характеристика рослинних угруповань та видів у розрізі типів середовищ існування та рослинних угруповань і видів об'єкту Смарагдової мережі «Мукхailivskyi (UA0000256)» наведена у таблиці 10.

Таблиця 10

Характеристика рослинних угруповань та видів у розрізі типів середовищ існування та рослинних угруповань і видів об'єкту Смарагдової мережі «Мукхailivskyi (UA0000256)» (згідно «Національний каталог біотопів України», 2018)

Типи середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
C2 Поверхневі текучі води		
C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків	<i>Batrachion fluitantis</i> , <i>Nymphaeion albae</i> , <i>Potamogetonion</i>	<i>Siella erecta</i> , <i>Mentha aquatica</i> f. <i>submersa</i> , <i>Potamogeton perfoliatus</i> , <i>Potamogeton natans</i> , <i>Groenlandia densa</i> , <i>Batrachium trichophyllum</i> , <i>Batrachium fluitans</i> , <i>Batrachium aquatile</i> , <i>Callitriche stagnalis</i> , <i>Nymphaea alba</i> , <i>Myriophyllum spicatum</i>
C3 Літоральна зона континентальних поверхневих		
C3.4 Маловидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності	<i>Subularion aquaticae</i>	<i>Subularion aquaticae</i>
C3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні	<i>Elatino macropodae</i> - <i>Damasonion</i> <i>alismatis</i> , <i>Eleocharition</i> <i>soloniensis</i> ,	C3.511: <i>Eleocharis ovata</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> , <i>Carex bohemica</i> , <i>Lindernia procumbens</i> , <i>Scirpus supinus</i> , <i>Limosella aquatica</i> , <i>Cyperus fuscus</i> , <i>Peplis portula</i> , C3.512: <i>Juncus tenageia</i> , <i>Elatine hydropiper</i>

Типи середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)	<i>Nanocyperion</i> , <i>Radiolion linoidis</i> , <i>Verbenion supinae</i>	<i>Samolus valerandi</i> , <i>Centaureum littorale</i> , <i>Centaureum erythraea</i> , <i>Centaureum pulchellum</i> , <i>Gentianella amarella</i> , <i>Blackstonia perfoliata</i> , <i>Juncus bufonius</i> .
E1 Сухі трав'яні угруповання		
E1.9 Незімкнені не серdzezноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	<i>Armerion elongatae</i> , <i>Corynephorion canescentis</i> , <i>Hyperico perforati-Scleranthion perennis</i> , <i>Koelerion glaucae</i> , <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i> , <i>Sileno conicae-Cerastion semidecandri</i>	E1.91: <i>Aira caryophyllea</i> , <i>Vulpia bromoides</i> , <i>Vulpia myuros</i> , <i>Filago arvensis</i> , <i>Filago minima</i> , <i>Filago vulgaris</i> , <i>Spergula morisonii</i> , <i>Myosotis discolor</i> , <i>Myosotis micrantha</i> , <i>Ornithopus perpusillus</i> , <i>Trifolium striatum</i> , <i>Trifolium arvense</i> , <i>Trifolium dubium</i> , <i>Trifolium campestre</i> E1.92: <i>Agrostis capillaris</i> , <i>Agrostis vinealis</i> , <i>Poa angustifolia</i> , <i>Anthoxanthum odoratum</i> , <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Calamagrostis epigejos</i> E1.93: <i>Corynephorus canescens</i> , <i>деколи</i> <i>Leymus arenarius</i> E1.94: <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Spergula morisonii</i> , <i>Teesdalia nudicaulis</i> та килимки куцистких лишайників (<i>Cladonia</i> , <i>Cetraria</i>) E1.99: <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Koeleria glauca</i> , <i>Thymus serpyllum</i> та мох <i>Ceratodon purpureus</i>
E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки		
E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки	<i>Arrhenatherion elatioris</i> , <i>Calthion palustris</i> , <i>Cynosurion cristati</i> , <i>Deschampsion cespitosae</i> , <i>Molinion caeruleae</i>	<i>Arrhenatherum elatius</i> , <i>Alchemilla xanthochlora</i> , <i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Anthriscus sylvestris</i> , <i>Bromopsis erecta</i> , <i>Campanula patula</i> , <i>Crepis biennis</i> , <i>Dactylis glomerata</i> , <i>Daucus carota</i> , <i>Equisetum arvense</i> , <i>Festuca rubra</i> , <i>Galium album</i> , <i>Geranium pratense</i> , <i>Heracleum sphondylium</i> , <i>Knautia arvensis</i> , <i>Leucanthemum vulgare</i> , <i>Medicago sativa</i> , <i>Pastinaca sativa</i> , <i>Picris hieracioides</i> , <i>Pimpinella major</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i> , <i>Trifolium dubium</i> , <i>Trisetum flavescens</i> .
E3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання		
E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	<i>Calthion palustris</i> , <i>Deschampsion cespitosae</i> , <i>Molinion caeruleae</i> , <i>Arrhenatherion elatioris</i> , <i>Filipendulion ulmariae</i>	E3.42: <i>Juncus acutiflorus</i> . E3.43: <i>Deschampsia cespitosa</i> ; <i>Cnidium dubium</i> , <i>Viola persicifolia</i> , <i>Allium angulosum</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Oenanthe silaifolia</i> , <i>Gratiola officinalis</i> , <i>Juncus atratus</i> , <i>Leucojum aestivum</i> , <i>Lythrum virgatum</i> . E3.44: <i>Juncus effusus</i> , <i>Juncus conglomeratus</i> , <i>Juncus inflexus</i> , <i>Juncus compressus</i> , <i>Juncus tenuis</i> , <i>Carex hirta</i> , <i>Festuca arundinacea</i> , <i>Alopecurus geniculatus</i> , <i>Rumex crispus</i> , <i>Mentha longifolia</i> , <i>Mentha pulegium</i> , <i>Potentilla anserina</i> , <i>Potentilla reptans</i> , <i>Ranunculus repens</i> . E3.46: <i>Cirsium canum</i> , <i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Festuca pratensis</i> , <i>Deschampsia cespitosa</i> , <i>Polygonum bistorta</i> , <i>Angelica sylvestris</i> , <i>Scirpus sylvaticus</i> ,

Типи середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
		<i>Caltha palustris</i> , <i>Valeriana simplicifolia</i> , <i>Ligularia bucovinensis</i> , <i>Telekia speciosa</i>
E5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання		
E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки	<i>Aegopodium podagrariae</i> , <i>Archangelicon litoralis</i> , <i>Arunco-Petasition albae</i> , <i>Deschampsion cespitosae</i> , <i>Filipendulo-Petasition</i> , <i>Impatienti noli-tangere-Stachyion sylvaticae</i> , <i>Petasition officinalis</i> , <i>Senecionion fluviatilis</i>	E5.41: <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Urtica dioica</i> , <i>Mentha longifolia</i> , <i>Angelica sylvestris</i> , <i>Caltha palustris</i> , <i>Crepis paludosa</i> , <i>Epilobium hirsutum</i> , <i>Geranium palustre</i> E5.42: <i>Filipendula ulmaria</i> домінант, <i>Crepis paludosa</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Lythrum salicaria</i> , <i>Geranium palustre</i> E5.43: <i>Galium aparine</i> , <i>Glechoma hederacea</i> , <i>Geum urbanum</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Melandrium dioicum</i> , <i>Carduus crispus</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Lamium album</i> , <i>Alliaria petiolata</i> , <i>Lapsana communis</i> , <i>Geranium robertianum</i> , <i>Viola odorata</i>
F4 Температні чагарничкові пустища		
F9.1 Прирічкові чагарники	<i>Epilobion fleischeri</i> , <i>Salicion albae</i> , <i>Salicion triandrae</i> , <i>Salicion eleagnodaphnoidis</i> , <i>Salicetalia purpureae</i>	<i>Salix pentandra</i> , <i>Salix elaeagnos</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Hippophaë rhamnoides</i> , <i>Myricaria germanica</i>
G1 Широколистяні листопадні ліси		
G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням <i>Alnus</i> , <i>Betula</i> , <i>Populus</i> чи <i>Salix</i>		
G1.11 Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси	<i>Epilobion fleischeri</i> , <i>Salicion albae</i> , <i>Salicion triandrae</i> , <i>Salicion eleagnodaphnoidis</i> , <i>Salicetalia purpureae</i>	<i>Salix pentandra</i> , <i>Salix elaeagnos</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Hippophaë rhamnoides</i> , <i>Myricaria germanica</i>
G1.3 Середземноморські прирічкові ліси	Для України потребують уточнення	<i>Fraxinus</i> , <i>Populus</i> , <i>Salix</i> , <i>Ulmus</i> . Не включає середземно-морські ліси з <i>Salix</i> (G1.1)
G3 Хвойні ліси		
G3.4232 Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i>	<i>Festuco-Pinion sylvestris</i> .	<i>Pinus sylvestris</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Pyrola minor</i> , <i>Orthilia secunda</i> , <i>Chimaphila umbellata</i> , <i>Ophrys insectifera</i> , <i>Brachypodium pinnatum</i> , <i>Astragalus zingeri</i> , <i>Sempervivum ruthenicum</i> , <i>Chamaecytisus wulffii</i> .

Планована діяльність може вплинути на тип середовищ існування - G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*, який представлений рослинними угрупованнями *Festuco-Pinion sylvestris* із переважанням

наступних видів: *Pinus sylvestris*, *Vaccinium myrtillus*, *Pyrola minor*, *Orthilia secunda* та ін.

Висновки до розділу.

У межах об'єкту Смарагдової мережі «Mykhailivskyi» (UA0000256) виділено 10 основних типів середовищ існування, зокрема: С2 Поверхневі текучі води; С3 - Літоральна зона континентальних поверхневих; Е1 - Сухі трав'яні угруповання; Е2.2 - Рівнинні та низькогірні сінокосні луки; Е3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; Е5 - Узлісся та вирубки і високотравні угруповання; F4 - Температні чагарничкові пустища; G1 - Широколистяні листопадні ліси; G3 - Хвойні ліси.

Планована діяльність може вплинути головним чином на тип середовищ існування G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*. У основному це Ксерофільні ліси *Pinus sylvestris* лісостепового поясу Сарматського регіону Західної Євразії, і територій з екстремальними мікрокліматичними умовами північного сходу Центральної Європи та Східної Європи (Додаток до Оселищної директиви ЄС - 91U0 Сарматські степові соснові ліси). Вплив буде мінімальним, так як планована діяльність пов'язана із вирубуванням загайблих деревостанів.

7. Ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів»

Праліс – це ліс, який протягом значного часу існував, не зазнаючи негативних впливів людини. Праліси є унікальним оселищем для багатьох видів, які знаходяться на межі зникнення в інших, більш порушених лісах. Типовими рисами більшості пралісів є наявність старих дерев, значної кількості мертвої деревини, мішаний склад деревостану та його багатоярусність тощо. Квазіпраліси та природні ліси, в розумінні українського законодавства - подібні до пралісів ліси, але які зазнали незначного впливу людини.

Критерії визначення пралісів, квазіпралісів та природних лісів наведені у офіційній «Методичці визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів». У загальних рисах, пралісами вважаються ділянки, які відповідають одразу усім критеріям нижче: площа: не менше 20 гектарів; конфігурація: не вужче за 200 метрів; природне походження та аборигенний склад деревних видів; наявність мертвої деревини різних стадій розкладу; багатоярусність, наявність різних вікових груп дерев; відсутність лісогосподарської інфраструктури (доріг, волоків тощо); відсутність рубок (або не більше 5 пеньків на 1 гектар для квазі-пралісів та природних лісів); Не порушена лісова підстилка.

Пралісів та квазіпралісів у межах ділянок планованої діяльності та прилеглих територій лісового фонду Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України» не виявлені.

Висновки до розділу.

Праліси є унікальним оселищем для багатьох видів, які знаходяться на межі зникнення в інших, більш порушених лісах. Типовими рисами більшості пралісів є наявність старих дерев, значної кількості мертвої деревини, мішаний

склад деревостану та його багатоярусність тощо. пралісами вважаються ділянки, які відповідають одразу усім критеріям нижче: площа: не менше 20 гектарів; конфігурація: не вужче за 200 метрів; природне походження та аборигенний склад деревних видів; наявність мертвої деревини різних стадій розкладу; багатоярусність, наявність різних вікових груп дерев; відсутність лісогосподарської інфраструктури (доріг, волоків тощо); відсутність рубок (або не більше 5 пеньків на 1 гектар для квазіпралісів та природних лісів); Не порушена лісова підстилка.

Пралісів та квазіпралісів у межах ділянок планованої діяльності і прилеглих територій лісового фонду Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України» не виявлено.

8. Моніторинг стану ґрунтового покриву репрезентативних виділів після проведення планованої діяльності у ФІЛІЇ «КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Проведення моніторингу стану ґрунтового покриву філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України» на ділянках, після проведення робіт планованої діяльності показало, що розбіжностей між прогнозованим та фактичним впливом господарської діяльності на ґрунтовий покрив не виявлено. Дуже рідко трапляються незначні пошкодження лісової підстилки, техногенні продавлення ґрунту в результаті проходів важкої колісної техніки під час лісорубних робіт не відмічені.

Визначені пошарово показники твердості ґрунту показали, що деформації та ущільнення його верхнього шару відсутні, тому що вчасно проведені роботи з підготовки для подальшого лісовикористання.

Рельєф переважно рівнинний, висока водопоглинальна здатність і водопроникність дернових і алювіальних ґрунтів легкого гранулометричного складу, шар лісової підстилки, залишки трав'янистої рослинності на поверхні мінімізують можливість розвитку водної ерозії на обстеженій території. На переважній кількості виділів проведені роботи з підготовки ґрунту, висаджені саджанці нових лісових порід.

Для філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України» репрезентативними були визначені такі ділянки:

1. Лісянське лісництво: квартал 76, виділ 4
2. Стеблівське лісництво: квартал 43, виділ 27
3. Яснозірське лісництво: квартал 62, виділ 9
4. Степанецьке лісництво: квартал 38, виділ 11
5. Кумейківське лісництво: квартал 32, виділ 8
6. Софіївське лісництво: квартал 37, виділ 18
7. Михайлівське лісництво: квартал 9, виділ 1.

Отже, ведення лісогосподарської діяльності з дотриманням встановлених законодавством України вимог, що ґрунтуються на

багаторічному досвіді лісоводів практиків та сучасних наукових розробках у галузі лісівництва (Правила рубок головного користування, затверджені наказом Держкомітету лісового господарства України 23.12.2009 №364, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.01.2010 р. за №85/17380, Санітарні правила в лісах України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 27.07. 1995 р. №555), не наносить жодної шкоди ґрунтовому покриву лісових масивів, не спричиняє розвиток деградаційних процесів взагалі, та процесів ерозії ґрунтів зокрема.

Висновки та рекомендації.

1. Загальна площа лісового фонду станом на 2023-й рік становить 66916,7 га. Обсяги проведення суцільних санітарних рубок визначені комісією за участю ДСЛП «Київлісозахист» на основі проведених санітрано-лісопатологічних обстежень, відповідно до якого складено акт, де зазначено ділянки на яких плановано проведення рубок. Проведення суцільних санітарних рубок передбачено на площі 108,5 га. Зокрема, у розрізі лісництв: Лиснянське – 10,0 га; Канівське – 2,8 га; Яснозірське – 26,2 га; Кумейківське – 2,7 га; Михайлівське – 15,5 га; Степанецьке – 30,1 га; Софіївське – 10,8 га; Стеблівське – 7,6 га; Таганчанське – 2,8 га.

2. У результаті проведених досліджень, а також завдяки проведених попередніх інвентаризацій лісового фонду під час здійснення базового лісовпорядкування у межах лісового фонду виявлено рідкісні та зникаючі види флори та фауни. Зокрема, ідентифіковано: 2 види ссавців у межах Михайлівського та Виграївського лісництв та один вид птахів - у межах Михайлівського лісництва. Виявлено чотири види вищих судинних трав'янистих рослин, які є рідкісними та зникаючими. Ідентифіковані види флори та фауни знаходилися поза межами ділянок планованої діяльності та охоронних зон і не зазнали негативного впливу.

3. У межах лісового фонду локалізовано об'єкт Смарагдової мережі «Kanivskyi Nature Reserve» (UA0000012) ідентифіковано 11 основних типів середовищ існування, зокрема: С1 - Поверхневі непроточні води (С1.225 - Вільноплаваючі килимки *Salvinia natans*; С1.3411 - Угруповання водяних жовтеців на мілководдя), С2 - Поверхневі текучі води (С2.33 - Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків), С3 - Літоральна зона континентальних поверхневих (С3.4 Маловидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності; С3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)), Е1 Сухі трав'яні угруповання (Е1.9 Незімкнені не сердземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі

континентальні трав'яні угруповання на дюнах), E2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки (E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки), E3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання (E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки), E5 - Узлісся та вирубки і високотравні угруповання (E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки), F4 Температні чагарничкові пустища (F9.1 Прирічкові чагарники) G1 - Широколистяні листопадні ліси (G1.11 - Мішані прирічкові затоплені та галерейні ліси, G1.3 - Середземноморські прирічкові ліси, G1.7 - Термофільні листопадні ліси, G1.8 - Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G1.A1 - Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних), G3 - Хвойні ліси (G3.4232 - Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*), X - Комплекси оселищ (X35 - Континентальні піщані дюни). Планована діяльність може мати негативний вплив на тип середовищ існування: G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*. Поряд із цим вплив буде мінімальним так як деревостани уже загинули внаслідок впливу біотичних чинників.

4. У межах об'єкту Смарагдової мережі «Канівський заповідник» («Kanivske Reservoir» UA0000111) де здійснюється планована діяльність виділено 11 типів середовищ існування. Зокрема, це: поверхневі непроточні води; поверхневі текучі води; літоральна зона континентальних поверхневих вод; осоки та зарості очерету, переважно без застою води, сухі трав'яні угруповання, сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання, узлісся та вирубки і високотравні угруповання, температурні чагарничкові пустища, ширококолистяні листопадні ліси, хвойні ліси, комплекси оселищ. Планована діяльність частково може призвести до порушення умов середовищ існування G3 - Хвойні ліси (Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*). Вплив буде незначним, так як на даній ділянці деревостани уже є пошкодженими біотичними чинниками.

5. У межах об'єкту Смарагдової мережі «Мухайлівський» (UA0000256) виділено 10 основних типів середовищ існування, зокрема: С2 Поверхневі текучі води; С3 - Літоральна зона континентальних поверхневих; Е1 - Сухі

трав'яні угруповання; E2.2 - Рівнинні та низькогірні сінокосні луки; E3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; E5 - Узлісся та вирубки і високотравні угруповання; F4 - Температні чагарничкові пустища; G1 - Широколистяні листопадні ліси; G3 - Хвойні ліси.

6. Планована діяльність у межах об'єкту Смарагдової мережі «Mykhailivskiy» (UA0000256) може вплинути головним чином на тип середовищ існування G3.4232 Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*. У основному це Ксерофільні ліси *Pinus sylvestris* лісостепового поясу Сарматського регіону Західної Євразії, і територій з екстремальними мікрокліматичними умовами північного сходу Центральної Європи та Східної Європи (Додаток до Оселищної директиви ЄС - 91U0 Сарматські степові соснові ліси). Вплив буде мінімальним, так як планована діяльність пов'язана із вирубуванням загиблих деревостанів.

7. Праліси є унікальним оселищем для багатьох видів, які знаходяться на межі зникнення в інших, більш порушених лісах. Типовими рисами більшості пралісів є наявність старих дерев, значної кількості мертвої деревини, мішаний склад деревостану та його багатоярусність тощо. пралісами вважаються ділянки, які відповідають одразу усім критеріям нижче: площа: не менше 20 гектарів; конфігурація: не вужче за 200 метрів; природне походження та аборигенний склад деревних видів; наявність мертвої деревини різних стадій розкладу; багатоярусність, наявність різних вікових груп дерев; відсутність лісогосподарської інфраструктури (доріг, волоків тощо); відсутність рубок (або не більше 5 пеньків на 1 гектар для квазіпралісів та природних лісів); Не порушена лісова підстилка. Пралісів та квазіпралісів у межах ділянок планованої діяльності і прилеглих територій лісового фонду Філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України» не виявлено.

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

Доктор сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник
Вінницький національний
аграрний університет

М.П. (підпис)

Нейко І.С.

ДОДАТКИ

Додатки надаються у звіті з конфіденційною інформацією.